

Orman ve Av

- ◆ UNCCD COP12 ve SAY EXPO'da TOD
- ◆ Ormanlıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi
- ◆ Durban Bildirgesi ve İklim Değişikliği Çağrısı

İçindekiler

Editörden	1
Başyazı	2
UNCCD COP12 ve SAY EXPO'DA TOD	4
Ormanlıkta Sosyo – Ekonomik Sorunlar Kongresi	13
Eurodendro-2015 Dendrolojinin Uluslararası Bilimsel Konferansı	14
CHP Milletvekilleri Derneğimizi Ziyaret Etti	15
OGM Nobel'e Aday!	16
UCCD COP12'nin Kısa Analizi	17
Artvin İli, Hopa İlçesi ve Çevresinde 24 Ağustos 2015 Tarihinde Meydana Gelen Sel ve Heyelan Felaketi Hakkında Rapor	21
Endülüs ve Büyük İspanya Turu	30
Durban Bildirgesi ve İklim Değişikliği Çağrısı	37-38
Ortadoğu ve Su	39
Ziya'yı Uğurlarken	48
Yitirdiklerimiz	49

TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TARAFINDAN İKİ AYDA BİR YAYIMLANIR.

Yıl: 2015 | Eylül - Ekim | Sayı: 5 | Cilt: 93 |
ISSN 1302-040X

**TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ ADINA
SAHİBİ**

GENEL BAŞKAN
Fevzi KALELİ

SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Nihat ÖZ

EDİTÖR
Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN
ozden@karatekin.edu.tr

YAYIN KURULU
Prof. Dr. İsmet DAŞDEMİR
Prof. Dr. Oktay YILDIZ
Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ
Yrd. Doç. Dr. Nimet VELİOĞLU
Yrd. Doç. Dr. Ufuk COŞGUN
Dr. Erdal ÖZÜDOĞRU
Tarık Barbaros PİLEVNE

Bilgilendirmek amacıyla üyelerimize
ücretsiz dağıtılır.

YÖNETİM YERİ:
TÜRKİYE ORMANCILAR DERNEĞİ
TUNA CAD. NO: 5 06410 KIZILAY/ANKARA

TEL-FAKS
0312 433 84 13

www.ormancilardernegi.org

ormancilarder@ttmail.com

BASKI
DÖNMEZ OFSET

GRAFİK TASARIM
Güngör GENÇ

KAPAK FOTOĞRAFLARI
Sıtkı ERAYDIN

Editörden

Prof. Dr. Sezgin ÖZDEN

1985 yılıydı, yani tam otuz sene önce bu zamanlar. Fakülte ikinci sınıfının ilk günleriydi. Amfide oturmuş Hukuk dersi hocasını bekliyorduk gürültülü bir şekilde. Trabzon'da sürekli yağmasına alıştığımız yağmur dışarıda çiseliyordu. Sınıfın gürültüsünden uzakta hayaller dalmış, kendi kendime bir şeyler düşünüyordum. Bir an kapıda beliren silüete doğru dönmemle birlikte sınıf sus pus oldu. O silüet kürsüye yürüdü. Elindeki kitapları kürsüye bırakıp hiç konuşmadan tahtaya tebeşirle, Doç. Dr. Avni Yücel Eryılmaz yazdı. *Benim ismim bu, Hukuk dersini birlikte yapacağız* dedi. Sınıfta hala çıt çıkmıyor, tüm öğrenciler bu yakışıklı, karizmatik hocanın ne anlattığına çok da dikkat etmeden tepeden aşağıya onu süzüyordu. Hocanın aksansız (Trabzon'da nadir görülür) konuşması ve ses tonu herkesi etkilemişti. O anın, otuz yıllık birlikteliğin ilk günü olduğundan habersizdim. Sonraki yıllarda Ormancılık Yönetim Bilgisi ve Ormancılık Politikası derslerimize de geldi hocam.

Avni Hocama asıl hayranlığım fakülte bittikten sonra gelişti. 1993 yılında, ben çiçeği burnunda bir master öğrencisi iken Ankara'da ilk Ormancılık Şurası toplanmıştı. O zaman yeni yeni gündeme gelen "Ormancılıkta Özelleştirme" konusu da oldubittiyle gündeme getirilmiş ve Şura kararı alınması için gizli, açık baskılar yapılmıştı. Avni hocanın, oturaklı, bilimsel ve etkileyici konuşması herkesi etkilemiş Şura'da bu kararın alınması engellenmişti.

Yıllar sonra doktora tezimin savunmasında jüri üyesi olarak karşılaştık hocamla İstanbul'da. Babacan ve sevecen tavrıyla beni rahatlatmış ve sınavı başarıyla vermemde çok büyük desteğini hissettim. Aynı tavrı doçentlik sözlü sınavında da gösterdi sevgili Avni hocam. Yıllardır da bilimsel jürilerde, toplantılarda birlikte olurduk. En son 15 Ekim'de Trabzon'da düzenlediğimiz 4. Ormancılıkta Sosyo-ekonomik Sorunlar Kongresinde birlikteydik, eşi hanımefendi de bu kez bizimleydi. Yine etrafına pozitif enerji saçıyordu.

Dün gece Cantürk Hocamın sosyal medya hesabında Avni Hocamın vefat ettiğini okuduğumda, inanmadım. En zor ölüm genç ölüm ise sonrasında da beklenmedik ölüm gelir herhalde. Hocamın hasta olduğundan haberdar değildik, sanırım kendisi de haberdar değilmiş. Duyduğuma göre ders esnasında öğrencileriyle birlikte iken göçmüş bu dünyadan. Bazı arkadaşlarım, o haleti ruhiye içindeyken yazdığım "yakında tekrar görüşürüz" ifademe üzölmüşler. Sağolsunlar... Ama,

Avni hocamın beklenmedik ölümüne kim hazırdı ki? Biliyoruz ki hocamın öğrencileri onun bıraktığı bayrağı yere düşürmeden; ilkelerini, yetiştirdikleri yeni ormancılarla sonsuza dek yaşatacaklar. Huzur içinde uyu sevgili hocam; Prof. Dr. Avni Yücel ERYILMAZ!

Başyazı

Hemen her fırsatta ifade ettiğimiz gibi ormanlarımız üzerindeki olumsuzluklar ve baskılar gündemdeki yerini korumaktadır. Orman ekosistemleri ve doğal kaynakların yok olmasına neden olan sebeplerin başında, yasalarda yapılan değişiklikler ve orman alanlarının ormancılık dışı amaçlara tahsis edilmesi gelmektedir.

Siyasal iktidarlar Anayasa ile güvence altına alınan ormanları, 2014 yılı Nisan ayında değiştirilen Orman Kanununun 16, 17 ve 18. inci maddelerinin uygulama yönetmelikleri ve buna paralel olarak mevzuatta yapılan değişikliklerle, kamu yararı anlayışı terk edilerek, orman alanlarının kurlsız bir şekilde ormancılık dışı faaliyetlere yönelik izne konu edilmesinin yolu açılmıştır. Bunların neticesi olarak ormanların yok olma süreci hızlandırılmıştır.

Bugün Dünyada karbon ormanlarının kurulması, korunan alanların arttırılması tartışılırken, 3. Havaalanı, 3. Boğaz Köprüsü, Yeşil Yol Projesi, nükleer santraller, yayla ve meraları yapılaşmaya açma, maden izinleri gibi ülkemizde

ekosistemlere ve ormanlara zarar veren ve verecek olan faaliyetler artarak devam etmektedir.

Ormanlar hala rant alanı olarak görülmeye devam edilmektedir. Ormanlar bu olumsuzluklardan etkilenmektedir. Bütün bu olumsuzluklar yetmezmiş gibi, Ülkemizde ormanların, korunması gereken doğal kaynak olduğu bilincinin de hala yerleşmediği görülmektedir.

Orman Genel Müdürlüğü yönetiminde, orman işletmeciliğindeki yönetim anlayışında liyakat ve yeterli olma yaklaşımları terk edilerek, hiçbir dönemde olmadığı kadar kayırmacılığın ortaya çıktığını görmekteyiz. Böylece Orman teşkilatının kurumsal hafızası ve gelenekleri birer birer yok edilmektedir.

Her türlü ormancılık çalışmalarında ve ormanlarda meydana gelen usulsüzlüklerin önlenmesinde orman idaresinin yaptırım gücü giderek azalmaktadır. Ormanların kamu varlığı olduğu ve devamlılığı ile

gelecek kuşaklara taşınması anlayışı giderek terk edilmektedir.

Ormanların bakımı ve yenilenmesinin ormancılık tekniğine uygun olarak yapılması hususunda gösterilen hassasiyetin terk edildiği ve rehabilitasyon çalışmalarında abartılı rakamlarla önceki dönemden daha fazla çalışma yapıldığı, çalışmaların en üst düzeyde gerçekleştirilmekte olduğu algısı yaratılmaktadır.

Orman Genel Müdürlüğünde çalışan meslektaşlarımız rotasyon adı altında kıyıma uğratılmakta, kuruma yıllarını veren meslektaşlarımızın kazanılmış hakları yok sayılarak hukuk dışı uygulamalarla sürgün edilmektedir.

Tüm bu olumsuzluklara rağmen ülke sorunlarının yaşamsal önem arz etmesi nedeniyle; vatandaşlarımız ormancılık alanındaki uygulamalarla istenilen düzeyde ilgilenmemektedir. Bırakalım vatandaşlarımızı, meslektaşlarımız dahi artık bütün kademeleri atlayarak ve liyakatine bakılmaksızın, yönetime yakın kişilerin, daire

başkanı yapılması şeklindeki kabul edilemez tasarruflara dahi tepkisiz kalmaktadır.

Netice itibariyle, ormanlarımız ve ormancılığımız üzerindeki olumsuz baskılar hiçbir dönemde olmadığı kadar ağırlaşmıştır.

Kısaca özetlemeye çalıştığımız bu genel yapının yanı sıra, Dernek Yönetim Kurulu olarak, bir taraftan ormancılığımızdaki bu olumsuzlukların giderilmesi, diğer taraftan Derneğimizin etkinliğinin artırılması konusunda ciddi çaba sarf ettiğimizi öncelikle ve özellikle belirtmek istiyoruz.

Dernek Yönetim Kurulunun ve dernek üyelerimizin potansiyellerini değerlendirerek Derneğin gelişmesine katkı sağlama anlayışı içinde olduğumuzu bir kez daha hatırlatmakta yarar görüyoruz.

Ormancılık sorunlarının ülke sorunlarından bağımsız olmadığı noktasından hareketle, ormanların yok olmasına yönelik yapılan her türlü uygulamaya karşı çıkarak, ormanlarımızın yasal yollarla

daraltılmaması ve ormanların korunması hususunda kamuoyunu bilgilendirme ve kamuoyunda duyarlılık yaratma çabalarımız sürdürülmektedir.

Derneğimizin karar verme mekanizmaları üzerinde etkili olabilmesi için güçlü olması gerektiği de ortadadır. Derneğimizin gücünün de üyelerimizin potansiyellerinin Derneğimiz için kullanılmasından geçtiği noktasından hareketle, üyelerimizin enerjilerinin ormancılık sorunlarının çözümüne yönlendirilmesi, Yönetim Kurulu olarak en büyük arzumuzdur.

Böylece ormancılık sorunlarıyla ilgili hususlarda olayların arkasında kalmayan, sorun çözen, tutum ve davranışlar ortaya koyma anlayışımızı geliştirmek için öneri ve düşüncelerinizin derneğimize katkı yapacağını özellikle belirtmek istiyoruz.

**TÜRKİYE ORMANCILAR
DERNEĞİ
YÖNETİM KURULU**

UNCCD COP12 ve SAY EXPO'da TOD

Serkan AYKUT
Dernek Müdürü
Orman Endüstri Mühendisi

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesi (UNCCD) 17 Haziran 1994 yılında Paris'te kabul edilmiştir. Bu güne kadar 195 ülke ve Avrupa Birliği sözleşmeye taraftır. Ülkemiz, 11 Şubat 1998 tarih ve 23258 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 4340 sayılı Kanun ile sözleşmeye taraf olmuştur. Merkezi Almanya, Bonn'dur.

Bu yönüyle aslında, yakın gelecekte yerkürenin kuzeyinin sorunu gibi görülmeyen kuraklık ve çölleşme için tüm ülkeler birlikte çalışmak zorundadırlar. Çünkü kuraklıkla boğuşan ülkelerde 1,2 milyar insan açlık tehlikesiyle göçe zorlanmakta ve bu kadar büyük bir nüfusu başka ülkelerde barındırmanın maliyeti

1,2 trilyon doları bulacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca UNCCD'ye göre bugün toprakların %25'i bozunmuş olup ve bu durum sadece bu yıl 40 milyar dolarlık ekonomik bir kayba sebep olmuştur. Sadece bu yönüyle bile terör ve savaşların yanında bütün insanlığı tehdit eden en önemli sorun çölleşme ve kuraklıktır denebilir.

1992 Rio Dünya ve Çevre Zirvesi'nde ortaya çıkan Rio Sözleşmesi'nde iklim değişikliği, biyo-çeşitliliğin kaybolması yanında **çölleşmenin de** sürdürülebilir kalkınma önünde en büyük zorluk olarak tanımlanması üzerine UNCCD'nin kurulması gerekli hale gelmiştir.

UNCCD'nin organlarından olan ve iki yılda bir gerçekleştirilen Taraflar Konferansı (Conference of the Parties) son olarak 2013 yılında Namibya'da gerçekleştirilmişti. Bu sene 12. Taraflar Konferansı (COP12) 12-23 Ekim 2015 tarihinde Türkiye'nin ev sahipliğinde Ankara ATO Congressium'da gerçekleşti. Böylelikle Türkiye'nin COP Dönem Başkanlığı 2 yıl boyunca sürecektir.

11 Ekim 2015 Pazar günü UNCCD'ye akredite 100 kadar farklı ülkelerden Hükümet Dışı Kuruluş (HDK) ve Sivil Toplum Kuruluşları (STK) katılımıyla özel bir toplantı 09.00-18.00 saatleri

arasında gerçekleşti. Toplantıya akreditasyon başvurusu ön kabulü Ağustos 2015 sonunda kabul gören ve geçici akredite kuruluş ilan edilen Derneğimiz adına 2. Başkan Nihat ÖZ, YK Üyesi M. Metin AVŞAROĞLU ve Dernek Müdürü Serkan AYKUT katılmışlardır. COP12'ye ilişkin çeşitli konularda bilgilendirmeler ve STK'ların ilgi alanları üzerinde tartışmalar ve küçük gruplar halinde çalıştaylar gün boyu sürdü.

Toplantı sonunda akşam saat 19.30'da 70 HDK ve STK temsilcisi ile UNCCD'nin ev sahipliğinde Türkiye Ormancılar Derneği Restoranı'nda verilen "Hoşgeldiniz" yemeğine geçildi. Burada çeşitli ülkelerden katılımcılar, restoranımızın deneyimli aşçıların hazırladığı ülkemizin farklı yörelerinden seçkin bir menü eşliğinde sohbet şeklinde deneyimlerini paylaşma ve işbirliği fırsatları üzerinde görüşme imkânı buldular.

12 Ekim Pazartesi günü başlayan ve BM'nin 6 resmi dili ile Türkçeye anlık çevirinin yapıldığı COP12 Genel Kurul'unda, Orman ve Su İşleri Bakanı, UNCCD İcra Direktörü Monique BARBUT, diğer konuklar ile delegasyonun konuşmalarının yanında STK

ve HDK'lar adına hazırlanan ortak metin TEMA'dan Duygu KUTLUAY tarafından okundu.

Son olarak Türkiye Ormancılar Derneği'mizin UNCCD'ye akreditasyonu gündeme geldi. Ve ülkemizden 10 yeni kuruluş ile dünyadan toplam 80 yeni HDK ve STK'nın UNCCD'ye akreditasyonu gerçekleşmiş oldu. Böylece ülkemizden akredite kuruluş sayısı 12'ye, dünyadaki toplam akredite kuruluş sayısı da 314'e ulaştı. Bu kuruluşlar hükümetlerle yürütülen çalışmalarda öncelikli partner olarak seçilmektedir.

ATO Congressium'da yan etkinlikler çeşitli ana salonlar ile Rio Pavillion,

15 Ekim Perşembe günü Türkiye Pavillion'da sürerken 15.00-18.00 saatleri arasında Plenary Hall'de gerçekleşen Genel Kurul'da tüm COP12 delegasyonuna sunumda bulunduk. Dernek Müdürümüz Orman Endüstri Mühendisi Serkan AYKUT tarafından İngilizce olarak yapılan sunumda özetle şu başlıklar yer aldı:

Derneğin kurumsal yapısı, yayınları, ağaçlandırma-fidan dağıtımı, öğrencilere okulda ve doğada eğitimler gibi faaliyetleri, uluslararası projeler ve çıktıları anlatılırken özellikle 12 Ekim tarihinde UNCCD tarafından akredite kuruluş olarak kabul görmemizden dolayı delegasyona teşekkürlerimizi sunduk. Bu durumun 100 yıllık birikime sahip derneğimizin tecrübelerini paylaşmak adına motive ettiği vurguladık. Bunun yanında en önemli başarı hikâyemiz olan "ODTÜ (Atatürk) Ormanı'ndaki TOD'un Rolü" detaylı bir biçimde sunulmuştur. Bu kapsamda tarihi süreç ele alınarak bozkırdan bir orman ekosistemi yaratmayı hedefleyen Atatürk Ormanı'nın kurulmasında idealist meslektaşlarımızın çabalarından söz edilmiştir.

Entegrasyonu-Antalya Örneği” konulu sunum gerçekleştirildi. 22 Ekim 2015 Perşembe günü ise Türkiye Ormancılar Derneği üyesi Muzaffer DOĞRU’nun bizzat hazırlayıp çeşitli ülkelerde uyguladığı “Dağlık Havzalarda Doğal Kaynakların Rehabilitasyonu Çalışmaları İçin Teknik Rehber” in detayları hakkında sahada birlikte çalıştığı yabancı katılımcılarla birlikte interaktif bir şekilde sunum gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında 10 Ekim tarihinde Ankara Garı önünde yitirdiğimiz 103 canımız dolayısıyla bütün toplantılar saygı duruşu ile başladı, programda yer alan bütün müzik ve eğlenceler iptal edildi. Sadece 17 Ekim Cumartesi günü Armada AVM önünde Senegal’den bir müzik ve dans grubunun gösterisi gerçekleştirildi.

COP12’de sözleşmeye taraf 195 ülkeden 8000 civarında kamu, STK ve HDK temsilcisi, iş çevrelerinin yöneticileri ile akademisyen ve araştırmacı katılmıştır. Özellikle Cumhurbaşkanı ERDOĞAN’ın da katıldığı 20 Ekim Salı günkü Genel Kurul toplantısına 75 ülke Orman, Çevre veya Devlet Bakanı düzeyinde, diğerleri ise büyükelçi düzeyinde katılım olmuştur.

Türkiye’nin ilk kampüs üniversitesi olarak kurulan ODTÜ’nün, Prof. Dr. Kemal KURDAŞ’ın rektörlüğü döneminde, Eymir gölünü de kapsayan alanlarda Ağaç Dikme Şenlikleri kapsamında TOD ile yapılan protokol ve TOD’un katkısının, kamuoyunda ODTÜ Yolu olarak bilinen çalışmalara karşı 2014 yılındaki şenliklere kadar sürdürülen etkinlikler, fotoğraflar eşliğinde sunulmuştur.

Bunun yanında 295 ülkenin kamu, özel ve STK çevrelerini içeren delegasyonuna öncelikli hedeflerimiz arasında olan Zeytinli Doğa Okulu ile ilgili sponsor arayışımızın devam ettiği, Doğa ve Kalkınma Sempozyumu gibi oldukça önemli bir etkinliğin kamuoyundaki neticeleri anlatılmıştır.

Son olarak Derneğimizin 91 yıllık tarihinde ilk kez tarafı olduğu uluslararası bir etkinlik olan ve ulusal ve uluslararası kamuoyunda önemli tanınma fırsatları yaratan Dünya Ahşap Günü etkinliklerinin içeriği ve sürdürülebilir bir kaynak olarak ağacın önemine atıfla Eskişehir’de oluşturulmasına katkı sunduğumuz Barış Ormanı hakkında bilgi verilerek, daha iyi bir gelecek için daha çok BARIŞ ve daha çok

YEŞİL ve ORMANLIK ALAN’a gereksinimimiz olduğu vurgusuyla sunum tamamlanmıştır.

COP12 Genel Kurulu yanında farklı salonlarda yan etkinlikler gerçekleştirilmiştir. 19 Ekim Pazartesi günü saat 12.00’de Türkiye Pavillion’da Orman Mühendisleri Odası Genel Merkezi’nin sunumu, aynı gün akşam saatlerinde TOD Batı Akdeniz (Antalya) Şubesi Sayman YK Üyesi ve Karabük Üniversitesi Orman Fakültesi’nden Yrd. Doç. Dr. Ufuk COŞGUN tarafından “Erozyon Önleme Çalışmalarının Önlenmesinde Sosyo Ekonomik Boyutun

STK ve HDK'lar adına Güney Afrika Çevre İzleme Kurulu ve DRYNET üyesi Noel OETTLE söz almışlardır. 22 Ekim 2015 Perşembe günü akşam 18:00'de Fransa'dan STK temsilcisi Mr. Patrice'in moderatörlüğünde ve çeşitli ülkelerin Çevre ve Orman Bakanlarının da katılımıyla farklı ülkelerde "DESERTIF" ACTIONS adıyla ve "Topraklarına Sahip Çıkmak İçin Ayağa Kalk" şiarıyla gerçekleştirilen sokak gösterileri ve saha çalışmalarını içeren bir özel video gösterimi gerçekleştirilmiştir.

Saat 20.30'da SEMA Gösterisi tüm COP 12 delegasyonunun başka dünyalara götürdü. Hazreti Mevlana Celaleddini Rumi'nin 700 yıl önce ortaya koyduğu Sufi Öğretisinin çok farklı ritüeller içeren ibadetinin küçük bir örneği, canlı müzik eşliğinde 5 semazen tarafından gerçekleştirildi. Burada maalesef yan etkinlik olarak COP 12 programına konmayan Anadolu'muzun bu önemli kültürel ögesi STK'ların kendi aralarında para toplayarak finanse etmesi ve Türkiye Ormancılar Derneği'nin teknik desteği ve UNCCD'nin son anda 11 sanatçı için gerekli izinleri vermesi ile gerçekleştirilebilmiştir.

Son Genel Kurul'un yapıldığı 23 Ekim Cuma gecesi COP 12 katılımcısı STK ve HDK'lar adına hazırlanan metin, tüm STK'ların ortak tercihi ile Türkiye Ormancılar Derneği Dernek Müdürü Orman Endüstri Mühendisi Serkan AYKUT tarafından okundu.

Tam metine aşağıdaki bağlantıdan ulaşabilirsiniz.

<https://civilsocietyatunccdcop12.wordpress.com/2015/10/26/cso-final-statement-at-unccdcop12/>

Bu metinde özetle:

COP12'de STK'lara bu kez daha çok yer verildiği ve dolayısıyla STK'ların daha çok katkı sunduğu ve STK'ların büyük bir uyum içinde çalıştıkları, bugün tüm insanlığın dünyanın herhangi bir yerindeki doğal felaketlerden etkilenebileceğini keşfettiği; kurak bölgelerdeki insanların doğal koşullar ve insan kaynaklı adaletsizliklere kurban edilmemeleri gerektiği, kadın erkek arasında eşitsizliklerin toplumların en köklü sorunu olması nedeniyle özellikle kurak bölge kadınlarının desteklenmesi gerektiği; Politik güç, zenginlik, askeri ve dini üstünlük gibi konuların bütün dünyada

yıkıma ve büyük göç dalgalarına yol açtığı ve biz istesek de istemesek de bu göç eden çocukların aslında bizim çocuklarımız olduğu; özellikle COP'un Bilim ve Teknoloji komitesinin (CST) ve Bilim Politika Arayüzü (SPI)'nin Arazi Bozunumu Dengelenmesi'ne (Land Degredation Management/ LDN) tanımının doğru ve anlaşılır bir şekilde yapılması bu kapsamda LDN'nin aslında çevreye zarar veren kalkınma modellerinden uzak tutulması, bozunmamış alanların korunmasının öneminin restorasyondan daha önemli olduğu, dengeleme mekanizmasının bozunmayı haklı çıkarmaya başlamaması gerektiği, arazi sahiplerinin arazilerinin zorla elinden alınmasına, kullanım haklarının kısıtlanmasına, topraksız çiftçilerin, köylü toplulukların ve yerel arazi kullananların arazi haklarını zayıflatmasına sebep olmaması ve su kaynaklarının bozunmasına sebep olmaması gerektiği; LDN'ni her durumda öncelikle Sözleşme'nin korumak niyetinde olduğu halka hizmet etmesi gerektiği vurgulanmıştır. Son olarak sağlanacak fonların şeffaf olması ve asla kar amaçlı özel sektörün eline verilmemesi

Türkçe broşür, bazı yayınlarımız ve diğer tanıtıcı materyallerimizden takdim edildi:

13-23 Ekim 2015 arasında 2 hafta süren etkinlikte TOD Standımıza ilgi yoğunlu. Çoğu zaman Congresium'dan Armada önündeki fuar alanına yürüyerek gelmek zorunda kalan başta 195 farklı ülkeden COP 12 Delegasyonunun, TOD üyelerinin ve çeşitli toplum kesimlerinden halkın yayınlarımıza ve faaliyetlerimize ilgisi oldukça yüksekti. Fuar standında İngilizce bilen profesyonel bir stant görevlisi yardımıyla Dernek yayınlarımızın güncel olan ve daha önce kamuoyunda ciddi ses getirmiş olan 30 kadarı sergilenmiş, İngilizce Türkçe broşür ve kitaplarımız ile Orman ve Av Dergilerimiz dağıtılmıştır, LED Ekrandan da dernek faaliyetlerimize ilişkin fotoğraf ve videolar gösterilmiştir.

TOD Web sitesi üzerinden toplantılara ilişkin detaylı bilgiye ulaşılabilir.

gerektiği böylece 2 milyarı bulan kurak alan nüfusuna daha verimli çalışma fırsatları ve daha büyük gelirler sağlaması gerektiği ve bu insanların iklim değişikliği ve fakirlik gibi global ilginin iki temel sorun konusunda gururla katkı sunmalarının sağlanması gerektiği vurgulanmıştır.

Gece boyunca verilen bir arada STK-HDK masasına gelerek bizlere olan desteğini gösteren UNCCD İcra Direktörü Monique BARBUT'nun ve Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşarı'nın Bakan adına kapanış konuşmaları ile iki haftalık yoğun çalışmalarla süren COP12 resmen kapanmış oldu.

24 Ekim Cumartesi günü UNCCD STK ve HDK iletişim sorumlusu Sayın Marcos MONTORO Derneğimizi ziyaret etmişlerdir. Dernek Genel Merkezimiz ve tarihi birikimimizin izlerinden oldukça etkilendiğini belirten Bay Marcos'a Derneğimiz yayını olan İngilizce Kitap ve Broşürlerin yanında çeşitli tanıtım materyallerimizden sunuldu.

Sürdürülebilir Arazi

Yönetimi Fuarı

ARMADA AVM önündeki SAY EXPO (Sürdürülebilir Arazi Yönetimi Fuarı/Sustainable Land Management EXPO)'nun resmi açılışı 13 Ekim Salı günü gerçekleşti ve Türkiye Ormancılar Derneği standımızı UNCCD İcra Direktörü Monique BARBUT ile Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürü ve Orman ve Su İşleri Bakanlığı Müsteşar Yardımcıları ziyaret ettiler. 100 yıla yakın deneyimimizden ve akreditasyon başvurumuzdan söz ettiğimiz Sayın BARBUT ve diğer heyete Derneğimize ait İngilizce ve

IV. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi

15-17 Ekim 2015 tarihleri arasında Karadeniz Teknik Üniversitesinde yapılan “IV. Ormancılıkta Sosyo – Ekonomik Sorunlar” Kongresine Derneğimiz olarak katılım ve katkı sağlanmıştır. Kongreye Derneğimiz adına II. Başkan Nihat ÖZ ve Genel Sayman Kemal KAYA katılmışlardır. Katkılarından dolayı derneğimize plaket verilmiştir. Kongrede, ormancılığın güncel sorunlarına ilişkin 8 oturumda, 41 adet sunum yapılmıştır.

EuroDendro - 2015

Dendrolojinin

Uluslararası

Bilimsel Konferansı

1989 yılından bu yana Avrupa'nın değişik ülkelerinde yapılan ve Organizasyon Komitesi Başkanlığını Prof. Dr. Ünal AKKEMİK'in yaptığı 26 ülkeden katılımın olduğu Dendrolojinin Uluslararası Bilimsel

Konferansı, "Akdeniz Havzasında İklim ve İnsan Tarihi" konulu uluslararası konferans Derneğimizin katkılarıyla 18-23 Ekim 2015 tarihleri arasında Kemer/Antalya'da yapılmıştır.

TOD Web Sitesi

Derneğimizin WEB sitesi, ziyaretçilerin daha çok yararlanabileceği, daha kapsamlı ve kullanışlı olarak, yeniden düzenlenmiş ve faaliyete geçmiştir.

Medya Takip Sistemi

Derneğimizin WEB sitesinin yenilenmesi ile beraber, Medya Takip Sistemi 18 Kasım 2015 tarihinde faaliyete geçirilmiştir.

Orman, çevre, ormancılık vb. anahtar kelimeler ile tüm ülkede yayınlanan ulusal ve yerel basın ile medyadaki haberlere günlük olarak ulaşılabilecektir.

CHP Milletvekilleri Derneğimizi Ziyaret Etti

CHP Ankara Milletvekili Bülent KUŞOĞLU, Milletvekili Adayı Erdoğan KILIÇ, CHP Çankaya İlçe Başkanı Selçuk DERELİ ve beraberindeki heyet 21 Ekim 2015 tarihinde Derneğimizi ziyaret etmişlerdir.

Ziyarete Derneğimizin tanıtımı ile orman ve ormancılık ile ilgili görüşleri aktarılmış, CHP'nin bu konulara yaklaşımı Sayın Bülent KUŞOĞLU tarafından belirtilmiştir.

Fotoğraf: Fevzi KALELİ

OGM Nobelet Aday!

Nobel Komitesinden sızan bilgilere göre, 15 Şubat 2015 tarihinde OGM tarafından tesis edilen bu ormanın, fotoğrafın çekildiği 2 Ağustos 2015 tarihinde yani altı aydan kısa bir sürede 50-60 yaşına ulaşması nedeniyle, OGM'nin büyük bir gizlilikle koruduğu bu orman tesis etme yöntemi, Komite tarafından ödül adayları arasına alınmış.

Bu buluşun, bu sene Nobel Kimya ödülünü alan Aziz Sancar'ın buluşundan daha önemli olduğunu söyleyen bir yetkili, bir sonraki aşamada OGM'nin bulduğu bu yöntemle Mars'ı ağaçlandırabileceğine inanıyoruz diyerek OGM'nin buluşunun Nobel için en güçlü aday olduğunu sözlerine ekledi!

UNCCD COP12'nin Kısa Analizi

S. Serdar Yegül
Orman Mühendisi
s_yegul@hotmail.com

Birleşmiş Milletler Çölleşme ile Mücadele Sözleşmesinin (UNCCD) kısa tarihi ile başlayalım!

UNCCD; kurak alanlarda çölleşme ile mücadele ve arazi bozulması ile ilgili olarak uluslararası toplumun gösterdiği çabaların temelini oluşturur. UNCCD yani Sözleşme, 17 Haziran 1994'te kabul edilmiş ve 26 Aralık 1996'da yürürlüğe girmiştir. Şu anda Sözleşmeye taraf 195 ülke bulunmaktadır. Sözleşme; i. çölleşmenin fiziksel, biyolojik ve sosyo-kültürel yönlerini, ii. talebe dayalı teknoloji transferinin yeniden yönlendirilmesinin önemini ve iii. çölleşme, arazi bozulması ve kuraklık (DLDD) ile mücadelede yerel halkların dâhil edilmesinin önemi gibi konuların altını çizmektedir. UNCCD çalışmalarının özünü; ulusal hükümetlerin Birleşmiş Milletler (BM) organlarıyla donörlerle, yerel halklarla ve hükümet dışı kuruluşlarla (NGOs) işbirliği yaparak ulusal, alt bölgesel ve bölgesel eylem programları geliştirmek oluşturmaktadır.

Şimdi ise, UNCCD Taraflar Konferansı 12. Oturumunun (COP 12) kısa analizi yaparak yazıya giriş yapalım. Toplantı öncesi yapılan konuşmalar ile başlıyoruz!

COP 12 Oturumu başlamadan hemen önce, UNCCD İcra Sekreteri Monique Barbut, basın konferansında gazetecilere; COP'un başarısı için en doğru yolun, Sözleşmeye niceliksel bir hedef koymak olduğunu söylemiş; bunun için de, tıpkı BM İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin (UNFCCC) sıcaklığı sınırlandıran amacı gibi ya da Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesinin Aichi Hedefleri gibi, UNCCD'nin de tıpkı bunlar gibi, arazi bozulmasının dengelenmesini (LDN) belirlemeye yönelik olarak niceliksel hedefler koyması gerektiğini ifade etmiştir.

***UNCCD İcra Sekreteri Barbut:
Sözleşmeye niceliksel bir hedef
koymak gerekmektedir.***

Bayan Barbut, COP 12'nin Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDGs) altındaki 15.3 numaralı hedefine¹ ulaşmak için ve LDN'ye

yönelik ülkelerin gönüllü hedefleri yerine getirmesi için bir kararın benimsenmesinin önemi üzerinde durmuştur.

¹Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (SDGs) altındaki 15.3 numaralı hedefte; "UNCCD'i hareket geçiren uygulamalar için güçlü bir araç" ifadesi yer almaktadır. İfade aşağıdadır:

2015 Sürdürülebilir Kalkınma Amacı (SDG) 15: Karasal ekosistemleri korumak, onarmak ve arttırmak, ormanları sürdürülebilir bir şekilde yönetmek, çölleşmeyle mücadele etmek, ve arazi bozulmasını durdurmak ve tersine çevirmek ve biyoçeşitlilik kaybını durdurmak.

2015 SDG 15.3 Hedefi: 2030'a kadar, çölleşmeyle mücadele etmek, bozulmuş arazi ve toprağı onarmak, buna çölleşme, kuraklık ve taşkınlar yoluyla bozulmuş araziler dâhildir, ve bir dünya arazi bozulması dengelenmesini başarmak için çabalamak.

Böyle bir analiz hazırlamanın amacı, UNCCD'nin kendini geleceğe hazırlaması amacıyla kendisinin temel görev alanı ile ortaya çıkan zorluklar ve fırsatlar arasında nasıl bir denge kurulabileceği hakkında fikir vermektedir.

2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi ve Paris İklim Değişikliği Konferansı: UNCCD'nin Çizgisi

**COP 12 kritik bir zamanda
gerçekleştirilmiştir!**

COP 12, hükümetlerarası sürdürülebilir kalkınma takviminde ilginç bir zamana: Sürdürülebilir

Kalkınma Gündeminin yayımlanmasının hemen sonrasına ve Paris İklim Değişikliği Konferansının ise hemen öncesine denk gelmiştir.

Her iki toplantının da, COP 12 ve yardımcı organları üzerinde önemli etkileri olmuştur.

2012 Rio+20 Zirvesi sonrasında hazırlanmasında, bir önceki UNCCD İcra Sekreteri Luc Gnacadja, sıfır net arazi bozulması kavramını geliştirmek için çalışmıştır. Bu kavram daha sonraları, “sürdürülebilir kalkınma kavramı bağlamında dünyadaki arazi bozulmasının dengelenmesinin başarılması için çabalamak” olarak tekrar tanımlanmıştır. Bu tanım, “İstedığımız Gelecek” ve Eylül 2015’de benimsenen 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Gündemi’nin SDGs hedef 15.3’ünde de yer almıştır.

“Sıfır net arazi bozulması” kavramı yeniden tanımlanmıştır.

COP 12 çıktılarında SDGs hedef 15.3’e yönelik pek çok gönderme

yapılmıştır. Bu göndermeler, ciddi başarı olarak değerlendirilmiştir. LDN’ye gösterilen önem, bazı tarafları tedirgin etmiş olsa da, tedirgin olan katılımcılar şunu sonunda görmüşlerdir ki; 2030 Gündemi, UNCCD’yi daha geniş bir yaklaşım içine almakta ve sahadaki çalışmalarını yeniden canlandıracağı umulmaktadır.

Taraflar son kararlarında, “bütünleşik ve bölünemez, doğası gereği küresel ve herkes tarafından uygulanabilir” SDGs arasında bir denge kurulması gerektiğini ifade etmiştir. Diğer bir konu ise, “arzulanan bu küresel hedeflerin; ulusal planlama süreçlerine, politikalarına ve stratejilerine nasıl dâhil edeceğine karar verecek” hükümetlerin ihtiyaçlarıdır.

COP 12 çıktılarında, SDGs hedef 15.3’e çok sayıda gönderme bulunmaktadır.

İcra Sekreteri Bayan Barbut’un bayrak yarışı ve LDN sopası benzetmesi ilginç olmuştur.

İcra Sekreteri Bayan Barbut, bayrak yarışında LDN sopasını, sadece BM Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesinin sonrasını hazırlamak için değil, aynı zamanda Aralık 2015’teki Paris İklim Değişikliği Konferansında başı çekmek için de taşıdıklarını söylemiştir. Bayan Barbut,

hâlihazırda çalışmaları sürmekte olan Küresel Arazi Görünümü raporunun başlıca bulgularının altını çizmiş ve bu bulgulara göre, bir yılda 12 milyon hektar arazi bozulması için arazi iyileştirmesinin yapılması, kalan salım açığının yarıya yakın kapatılmasına yardımcı olacağını söylemiştir.

Katılımcıların bazıları, iki gündem arasındaki bağların altını çizirken

Fotoğraf: Güngör GENÇ

diğer bazıları, UNFCCC COP 21’de gıda güvenliği kadar DLDD ve iklim arasındaki karşılıklı bağların altının çizileceğini söylemiştir. Rio Sözleşmeleri arasında sinerji oluşturmak konulu COP 12 kararının ise, kardeş sözleşmeler arasındaki bağlarla ilgili farkındalığının artırılmasının önemli olduğu dile getirilmiştir.

Değişen Dünyada UNCCD’nin Uygunluğunun Yeniden Tartışılması

Toplantıların iki kritik konusundan söz ederek yazıya devam edelim! Ki bu konular: Sözleşme’nin kurumsal yapılarında dönüşüm talebi ve Afrika’daki kurak, yarı kurak ve yarı nemli alanların dışındaki arazi bozulması konularına Sözleşmenin uyum sağlamasıdır.

COP 12’deki tartışılan diğer tartışmalar ise, belirli bölgesel ve ulusal durumları ele alan COP 12 düzenlemeleri olmuştur. Bilim-Politika Arayüzü (SPI), Sekreteryaya ve Küresel Mekanizma (GM) çalışma programları üzerine yapılan benzer tartışmalarda, Sözleşme’nin kurumsal yapılarında bir dönüşme yapılmasının gerekliliği vurgulanmıştır.

“Sözleşme’nin kurumsal yapılarında dönüşüm sağlanmalıdır!”

LDN üzerine yapılan tartışmaların çoğu, UNCCD’nin tarihsel paradokslarından biri üzerine olmuştur. Bu paradoks: Küresel bir sözleşme çerçevesinin içine Afrika ülkelerinin nasıl dâhil edileceği konusudur. Geçen yıllarda, özellikle Ek V ülkeleri, Afrika’daki kurak, yarı kurak ve yarı nemli alanların

dışındaki arazi bozulması konularına Sözleşmenin uyum sağlamasını vurgulamış ve UNCCD’den görev alanını tekrar gözden geçirmesini talep etmişlerdir. Bu konudaki COP 12 kararı, “kurak, yarı kurak ve kurak yarı nemli alanların ötesinde ciddi orandaki arazi bozulması”nı kabul ederek “belirli bölgesel ve ulusal durumları” ele almaktadır. Diğer yandan pek çok katılımcı, ülkelere yeni bir onaylama süreci yaşatmaksızın ve yasal bağlatıcı bir anlaşmanın görev alanını değiştirmeksizin; arazi bozulmasının kurak alanların ötesine genişletilmesini kabul edecek bir kararın gecikmiş bir karar olduğunu tekrar dile getirmişlerdir. Birkaç heyet ise, “her kelimenin, her virgülün etrafıca analiz edildiği” bir süreçte başarıya ulaşmak için kontak grubun önemi üzerinde durmuştur.

“Arazi bozulması konusunu kurak alanların ötesine taşımakta maalesef geç kalınmıştır.”

COP 12’de, bir mekanizma olarak, Bilim-Politika Arayüzü’nün (SPI) öneminin altının çokça çizildiğini söyleyerek yazıya devam ediyoruz.

Bilim ve Teknoloji Komitesi (CST 12), UNCCD’ye bilimsel tavsiyelerde bulunmak için daha iyi bir mekanizma olarak Bilim-Politika Arayüzü’nü (SPI) şart koşmuştur. Heyetler, (1) çölleşme / arazi bozulması ve iklim değişikliği ve onların IPCC’li insan refahı üzerindeki etkileri üzerine çalışmaları başlatmak ve koordine etme için ve (2) DLDD, alana dayalı uyum ve iklim değişikliğini hafifletmek ile ilgili bilimsel araştırmalardaki son gelişmelerin politika yansımaları üzerine politika özet bilgileri hazırlamak için, SPI’yi

talep etmişlerdir.

UNCCD’ye bilimsel tavsiyelerde bulunmak üzere, bir mekanizma olarak, Bilim-Politika Arayüzü (SPI) şarttır.

İlaveten, SPI’ı destekleyen Sekreteryaya; “DLDD ve LDN’nin izlenme ve değerlendirme ihtiyaçlarını, sistematik çevresel gözlem yapan mevcut çabalarla bütünleştirmek için birlikte çalışabilir uluslararası gözlemevi gelişmelerini araştırmak” yönünde bir soru sorulmuştur. Diğer bazı sorular ise, UNCCD gündeminde yer alan spesifik sorulara SPI’nın verebileceği gerçek zamanlı tavsiyelerde bulunması şeklinde olmuştur. Bu hususta katılımcılar, bilimsel tavsiyelerle kıyaslanabilir girdiler sağlayacak olan SPI’nın potansiyelindeki zıtlığa dikkat çekmişlerdir. Bazı katılımcılar ise; SPI’nın vaatlerini yerine getirebilmek için CST’nin yeni mekanizma ile ilgili tecrübelerine ihtiyaç duyacağını vurgulamıştır.

Bazı delegeler, gelecek COP’larda tartışmaların süresinin uzatılmasını istemişler, diğer bazı delegeler ise, ilk kez sıfır nominal büyüme bütçeli bir Sekreteryaya önerisinde bulunmuşlardır. Heyetler, önerilen çalışma programını değerlendirmişler ve sonunda, Sekreteryaya ve GM tarafından önerilen çeşitli inisiyatifleri benimsemişlerdir. Bu inisiyatifler arasında; ulusal düzeyde LDN hedef ve göstergelerini geliştirmek için ve muhtemel bağımsız bir LDN fonu kurmak için GM öncülüğünde 14 ülke pilot projesini yaymak da

bulunmaktadır. Bazı katılımcılar, kararların, LDN ve onların iklim değişikliği ile olan bağları konusunda, SDGs hedeflerinin DLDD'ye verebildiği hızdan Sözleşme'nin yaralanması gerektiğini dile getirmiştir.

“SDGs hedeflerinin DLDD'ye verdiği hızdan yararlanılmalıdır.”

COP 12'de katılımcılar, ulusal raporlama sıklığını değiştirme önerisini ve CRIC oturumlararası toplantılarının iki yıldan dört yıla çıkarılması önerisini uygun bulmamışlardır. Uzayan CRIC kontak grup tartışmaları yerine, heyetler, COP 13 öncesi spesifik bir “metodolojik CRIC” toplamaya karar vermiştir. Bu toplantının amacı, LDN hedef seti oluşturma çalışması ve pilot projeleri gözden geçirmek olacaktır. Bu durumda katılımcılar, LDN konusundaki Sözleşme çalışmalarının daha sıkı izlenmesi seçeneğinin korunmasını tercih etmişlerdir. Bu tercihin yapılmasında önemli rol oynayan etkenler şunlar olmuştur: (1) SDG hedef 15,3'ün raporlaması için benimsenecek prosedürlerin açık olmayışı ve (2) LDN hedefli bir gelecek stratejisinin nasıl hazırlanacağı yönünde süren tartışmalar.

COP 12'yi Uzun Vadede Anlamlı Kılma

Toplantıların anahtar kelimelerinden birinin, “amaca uygunluk” anlamına gelen “relevance” kelimesi olduğunu söyleyerek yazımızı toparlayalım!

COP 12 kapanış oturumu esnasında, Sözleşmenin yeni bir yöne doğru gittiğini görmek, hem heyetleri ve hem de Sekreteryayı çok memnun etmiştir. İcra Sekreteri Bayan Barbut

Fotoğraf: GÜNGÖR GENÇ

kapanış konuşmasında, COP 12 ve LDN kararlarının UNCCD'ye net bir oyun planı sunduğunu ve gelecek on beş yıla yön verdiğini belirtmiştir.

“COP 12 ve LDN kararları UNCCD'ye net bir oyun planı sunuyor”

Katılımcılar COP 12 kararlarını incelediklerinde; (1) sadece SDG hedef 15.3 yoluyla değil (2) aynı zamanda kurak alanların ötesinde Sözleşme'nin uygunluğu (relevance) ve LDN ve iklim değişikliğinin hafifletilmesi arasındaki ilişkiler yoluyla da, küresel sürdürülebilir kalkınma gündeminde Sözleşme'nin daha büyük başarıları imza atacağını düşünmüşlerdir. SDGs ve onların hedeflerinin UNCCD'nin içine entegre edilmesi ile ilgili kararda belirtildiği üzere, SDGs hedef 15.3'ü gerçekleştirmek için işbirliği çalışmalarını yürütmek üzere, “DLDD'nin lider organizasyonu olarak” Sekreterya görevlendirilmiştir.

Bazı katılımcılar, LDN'nin zaten fonlama duyurularını cezbedtiğini söylemiştir. Bu duyurular, Ankara İnisiyatifi yoluyla GEF ve Türkiye tarafından yapılmıştır. Yine bazı

katılımcılar, LDN'nin bir “oyun değiştirici” olabileceğini söylemiş. Bununla birlikte, diğer bazı katılımcılar, Sözleşme'nin köklerine ve yerel düzeydeki ihtiyaçlarına inmek şartıyla, yeni fırsatların UNCCD'yi ileriye götüreceğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar, ihtiyatlı bir iyimserlikle toplantıdan ayrılmışlar ve dünyada arazi bozulmasının dengelenmesi (LDN) amacına ulaşmak için hep birlikte daha çok çalışmak gerektiğinin altını çizmişlerdir.

Bir vurgu yaparak yazımızı bitirelim! Türkiye, COP 12'ye sadece ev sahipliği ve organizasyon katkısı yoluyla değil, aynı zamanda metinlerin içeriğine yönelik de önemli katkılar yapmıştır.

Kaynak:

Uluslararası Sürdürülebilir Kalkınma Enstitüsünün (IISD) UNCCD COP 12 için hazırladığı Dünya Müzakereler Sonuç Bülteni

<http://www.iisd.ca/download/pdf/enb04267e.pdf>

Artvin İli, Hopa İlçesi ve Çevresinde 24 Ağustos 2015 Tarihinde Meydana Gelen Sel ve Heyelan Felaketi Hakkında Rapor

1. Giriş

Artvin İli, Hopa ilçesinde, 24 Ağustos 2015 tarihinde, saat 14.30'da başlayan ve birkaç saatte 255 litre/m² gibi olağan dışı bir yoğunlukta düşen yağış sonucunda 11 vatandaşımız hayatını kaybetmiş veya kaybolmuştur.

Türkiye Ormancılar Derneği olarak, uzmanlık alanı ile ilgili inceleme heyeti kurulmuş ve bu heyet, 29 Ağustos - 4 Eylül 2015 tarihleri arasında gerekli inceleme ve gözlemler yaparak yaşanan felaketin nedenleri, sonuçları ve alınması gereken önlemler konusunda iş bu raporu hazırlamıştır.

İnceleme heyeti tarafından hazırlanan iş bu inceleme raporu, 09 Eylül 2015 tarihli, TOD Yönetim Kurulu toplantısında değerlendirilerek, raporda belirtilen hususların derneğimiz görüşü olarak kamuoyu ile paylaşılması kararı alınmıştır.

2. Hopa Yöresinin Tanıtımı

Hopa ilçesi, Karadeniz'in doğusunda yer alan, Rize-Trabzon-Artvin-Ardahan-Kars-Erzurum İlleri ile Gürcistan Cumhuriyeti'ni birbirine bağlayan uluslararası karayolunun (Karadeniz Sahil Yolu) üzerinde önemli bir konuma sahiptir. Artvin İline uzaklığı 75 km. olan Hopa'nın rakımı 30 metredir. İlçeye bağlı 1 belde ve 29 köy bulunmaktadır.

İlçenin ekonomisi genel olarak tarıma dayalıdır. Uluslararası ekonomik öneme sahip tarım ürünlerinin başında fındık ve çay gelmektedir. Artvin İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü'nün 2014 yılı faaliyet raporuna göre Hopa'nın toplam yüz ölçümünün %66'sı (104.590 dekar) orman, %27'si (54.160 dekar) ise tarım alanı olup bu tarım alanının yaklaşık %78'inde (42.000 dekar) ise çay yetiştiriciliği yapılmaktadır.(Şekil 1)

İlçenin yıllık ortalama sıcaklığı 14.8 °C, yıllık ortalama yağış miktarı ise 2068.8 mm'dir.

Hopa başta olmak üzere Doğu Karadeniz kıyıları her yıl etkili yağışların olduğu ve sellerin görüldüğü bir bölgedir. Aşağıdaki Şekil 2 den anlaşılabileceği üzere Hopa'dan geçen derenin su toplama alanı, ilçenin yüz ölçümünün neredeyse 2/3'ü oranındadır.

3. 24 Ağustos 2015 Tarihinde Yaşananlar

24 Ağustos tarihine kadar, Karadeniz Bölgesinde uzun süre devam eden, bölge için aşırı sayılabilecek yaz sıcakları görülmüştür. 24 Ağustos tarihinde ise Hopa yöresinde çok yoğun bir yağış meydana gelmiştir. Birkaç saat gibi kısa bir sürede 255 litre/m² gibi olağan dışı yağış düşmüştür.

Şekil 1. Hopa İlçesi

Şekil 2. Hopa İlçesi Su Toplama Havzası

Artvin İlının, %96.23'lük kısmının VI, VII ve VIII'inci sınıf olarak sınıflandırılan çok dik arazilerden oluştuğu gerçeğinden hareketle ildeki tarımsal faaliyetlerin büyük bir kısmının yanlış arazi kullanımı çerçevesinde sürdürüldüğü bilinmektedir. Hopa'daki çay yetiştiriciliğinin yapıldığı alanlar bu tespite en güzel örnek olarak gösterilebilir. Bahse konu çay yetiştiriciliği yapılan sahaların ortalama eğiminin %50 civarında olduğu tespit edilmekle birlikte eğimin zaman zaman %100 ve daha yüksek olduğu çok dik alanların da azımsanmayacak kadar fazla olduğu bir gerçektir. (Şekil 3)

Bölgede çay tarımı ve fındıklık yapılan alanların çok büyük bir bölümü ormanlık alanların tarım alanlarına dönüştürülmesi ile elde edilmiştir. Bilimsel veriler açıkça göstermektedir ki ormanlık alanların altında oluşan ölü örtünün yağmur damlalarının toprağa doğrudan çarpma etkisini önleme ve suyu bünyesinde tutma kapasitesi bakımından özellikle tarım alanlarına göre çok daha yüksektir. Bu nedenledir ki ormanlarla kaplı su havzalarının beslediği dereler daha düzenli akımlara sahip ve dere yatakları ise olası sel ve taşkın olaylarına karşı daha korunaklı

Bölgede önce aşırı sıcaklar ile yaşanan uzun kuraklık dönemi ve arkasından da aşırı bir yağışın oluşması felaketin boyutlarını artırmıştır. Uzun süren aşırı sıcaklar sonucunda toprakta oluşan kuruma ve çatlaklar suyun hızlı ve fazla miktarda toprağa sızmasına neden olmuştur. Sadece aşırı yağış bile zararlı olabilecekken, bu kez var olan çatlakların suyla dolması ve eğimli yamaçların ağırlaşması sonucu oluşan heyelanlar zararın boyutunu artırmıştır. Özellikle yüksek eğimli yerlerdeki çaylıkların bu etkiler sonucunda tutunabilmesi güçleşmiştir.

Heyelanlar öncelikle doğrudan zarar vermiştir. İkincil olarak da suyla birleştiklerinde sel suyunun basıncını artırmış, dere yatağının kapasitesini azaltmış ve bu yönden de sel zararının artmasına neden olmuştur. Sonuç olarak, oluşan heyelan ve seller sonucunda 8 kişi yaşamını yitirmiştir. Halen 3 kişi de kayıp durumdadır.

4. Sel Felaketi Üzerine Etkili Olan Faktörler

Oluşan sel felaketinin sebeplerini üç başlık altında toplayabiliriz.

4.1. Mevcut arazi kullanım biçimi, tarımsal yapı ve işleyişi:

Sel felaketinin en önemli ve başlıca nedeni yanlış arazi kullanımı ile buna göz yuman siyasi ve idari kadrolardır.

Şekil 3. Hopa İlçesinde, eğimin çok fazla olduğu alanlarda kurulan çay bahçeleri

Şekil 4. Eş yükselti eğrilerine paralel tesis edilen çay bahçelerinden bir görüntü.

olmaktadır. Toprak koruma özelliği yüksek olan ormanla kaplı havzaların özellikle orta ve yukarı bölümlerindeki alanlar (Hopa'da olduğu gibi) çay tarımı için yok edildikçe sel ve heyelana zemin oluşturmaktadır. Geniş alanlar oluşturan çay bahçelerine ilaveten dere yataklarına çok yakın, hatta bazen tam içinde çok sayıda bina ve yollar yapılmış olup siyasi ve idari kadrolarca göz yumulmuştur. Bu alanlarda yol yapımı, bölgenin eğimli arazi yapısı, dere yataklarında biriken derin toprak yapısı, doğal orman ekosisteminin bozulması ve arazilerin yanlış kullanılmasına ek olarak yamaç bütünlüğünü kırmaları ile heyelanlar tetiklenmiştir. Plansız ve yanlış yapım teknikleri ile inşa edilen yollar daha önceleri meydana gelen heyelan olaylarında olduğu gibi Hopa'da meydana gelen irili-ufaklı çok sayıda heyelanın oluşmasında önemli bir tetikleyici unsur olarak tespit edilmiştir.

Bölgenin temel geçim kaynağı olan çay tarımı, eş yükselti eğrilerine paralel biçimde oluşturulan sekilerde yapılmaktadır (Şekil 4). Sekiler yağışları tutmakta ve toprakta su tutma kapasitesini artırmaktadır. Yağışların bol olduğu bu bölgede

aslında suyun tutulmaması gerekmektedir. Bu amaçla terasların öne eğimli yapılması ya da suyun zararsız bir şekilde tahliye edilmesi için su tahliye(drenaj) kanalları tesis edilmelidir. Bu hususlarla ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarınca çay üreticiliği yapan vatandaşlar bilinçlendirilmediğinden herhangi bir önlem alınmadığı gibi çay bahçelerinin hemen üstünde veya altında binalar ve yollar yapılarak yamaç dengesi bozulmuş ve heyelanların meydana gelmesi tetiklenmiştir.

Toprak yapısı, çay bitkisinin toprağı iyi tutmayan kök yapısı, çay tarımının yapılaş şekli ve suyunda etkisiyle 24 Ağustos 2015 tarihinde,

Hopa Havzasının en altından en üst bölümüne kadar birçok çay alanında heyelanlar olmuştur (Şekil 5).

Ormanların, yağışın olumsuz etkisini önemli miktarda azaltarak suyun yüzeysel akışa geçmesini büyük oranda önlediği bilimsel olarak kanıtlanmış olmakla birlikte bölge yapılan incelemeler de göstermiştir ki doğal orman ekosistemi korunmuş olsaydı böyle bir felaketin yaşanma olasılığı çok daha düşük olacaktı. Sonuç olarak; ormanlık bir alanda sel felaketinin gerçekleşmesi çok daha uzun bir zaman diliminde ve şiddetli yağışlarla birlikte ve başka etmenlerin birleşmesi sonucu söz konusu olabilecektir.

Şekil 5. Çay bahçesinde meydana gelen heyelandan bir görüntü.

Şekil 6. Heyelanın vermiş olduğu zararlar

Heyelan sonucu kayan toprak, selin taşıdığı taş, çakıl, çay ve diğer bitki artıkları dere yatağının su taşıma kapasitesini azaltmış, menfez ve köprülerin tıkanmasını sağlamış böylece sel suyunun tahribat gücünü artırmıştır (Şekil 6).

4.2. Dere ve Dere Yataklarına Yapılan Müdahaleler:

Hopa'nın içinden geçen Hopa Deresi, su toplama havzasının en uç noktasındaki (membra bölümü) tepelerden denize kadar yaklaşık 10 km. uzunluğa sahip olup mansap memba yükseltisi 0-700 metredir. Bu güzergâh üzerinden Hopa-Artvin karayolu geçmektedir.

Yol üzerinde, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca birçok köprü ve menfezlerin yapılmış olduğu görülmekle birlikte bu tesislere sel ve heyelanın vermiş olduğu tahribatlar dikkate alındığında, bu tesislerin, bölgenin yüksek yağış özelliği ve böyle büyük bir havzada toplanacak yağışın durumu göz önünde bulundurulmadan plansız bir şekilde yapıldığı aşikârdır. Ayrıca, bu tesislerin yapımında yer seçimlerinin bilimsel verilere dayanmadığı ve doğru olmadığı da görülmüş olup aşağıdaki fotoğraflar bu tespiti açık bir şekilde ortaya koymaktadır.

Hopa-Artvin karayolu kenarındaki derenin kıvrım yaptığı yerin ortasında yer alan köprü, hem yükseklik hemde dere üzerine

yerleştiriliş şekli nedeniyle su akışını engelleyerek dere yamacının kaymasına neden olmuş ve çevrede bulunan evlerdeki insanların can ve mal güvenliğini tehlikeye düşürmüştür (Şekil 7,8).

Aynı dere üzerinde yaklaşık 10 metre mesafede bulunan tarihi köprünün yapılış şekli ve yüksekliği ile sonradan ilgili kurumca yapılan yeni köprünün aşırı yağışlar sonrası oluşacak su miktarı göz önüne alınmadan yapıldığı çarpıcı bir şekilde aşağıdaki fotoğrafta ortaya konmaktadır. Sonradan yapılan köprünün ayakları ve beton mahmuzları tahribata uğramışken arkadaki tarihi köprünün hiçbir zarar görmeden sapaşaglam ayakta

Şekil 7-8. Hopa-Artvin karayolu tesislerinde meydana gelen tahribatlar

durması ibret vericidir (Şekil 9).

Yukarı havzalardan gelen su miktarı eski (tarihi) köprülerden rahatlıkla geçerken yeni bazı köprü ve özellikle de menfezlerden geçememiştir (Şekil 10).

Havzanın üst kısmında, Hopa-Artvin karayolu üzerinde inşa edilen ancak teknik açıdan yeterli olmayan sanat yapıları (köprü, menfez vb.) suyun önünde set oluşturmuştur. Heyelan nedeniyle gelen taş ve bitkiler bu menfez ve köprüleri iyice daraltarak suyun daha çok birikmesine yol açmıştır. Biriken kütlelerin aniden patlaması ve aşağı alanlarda zararlı etkilere yol açması kaçınılmazdır.

Şekil 10. Hopa-Artvin karayolu üzerindeki menfezler

Şekil 9. Tarihi köprü

Öte yandan dar denebilecek köprü ve menfezlerden sıkışarak geçebilen su kütlelerinin ise hızı artmış ve aşağı alanlar için çok tehlikeli sonuçlar doğurmuştur. Geçme olanağı bulamayan su kütlesi ise istenmeyen

alanlara yönelmiş, yamaçlarda yapılan istinat duvarlarının yıkılmasına, istinat duvarı olmayan yerlerde ise heyelanların oluşmasına yol açmıştır (Şekil 11-12.)

Şekil 11-12. Teknik açıdan yeterli olmayan sanat yapılarının oluşturduğu tahribatlar

Hopa deresi boyunca, yerleşim yerlerinin olduğu yerlerde sürekli, üst havzada ise yer yer olmak üzere ilgili kurumca dere ıslahı çalışmaları yapıldığı tespit edilmiştir. Islah çalışması olarak dere yataklarının her iki kenarına istinat duvarları yapılmıştır. Bu ıslah çalışmaları neticesinde dere yatağı özellikle yerleşim alanları yakınında daha fazla daraltılarak bir “Su kanalına” dönüşmüş olup;

Şekil 13. Teknik açıdan yeterli olmayan istinat duvarları.

Dere ve dere yatağına yapılan yanlış müdahalelere ek olarak Hopa-Borçka arasına inşa edilen Cankurtaran Tünelinin hafriyat atıkları, vahşi bir şekilde dere yatağında depolanmaktadır. Bu malzemelerin büyük bir kısmının oluşan sel suları ile taşındığı tespit edilmiştir (Şekil 15). Bu durum uydu (Google Earth) fotoğraflarında açıkça görülmektedir (Şekil 14).

derenin hızını düşürücü hiçbir yapıya rastlanmamıştır. Tersine, dere yatağı daraltılarak veya su kanalı haline dönüştürülerek suyun hızlanmasına katkıda bulunulmuş ve böylece yerleşim yerlerinde tahribat çok daha fazla olmuştur.

Yapılan sözde ıslah çalışmaları ile suyun hızını ve enerjisini kaybettiği menderesler, doğal kıyı hatları ve derenin kıvrım noktaları yok edilmiştir. Yapılan istinat duvarlarının yüksekliklerinin yeterli olmadığı, birçok yerde suyun istinat duvarlarından aşarak tahribat verdiği görülmüştür (Şekil 13). Ayrıca buralarda yapılan istinat duvarları teknik açıdan yanlışlıklar içermektedir. Derenin akış güzergâhında kıvrım yaptığı bazı bölgelerde dışta kalan duvarın içte kalan ve daha az öneme sahip olan iç duvardan daha düşük bir yükseklik içerdiği hayretle görülmüştür.

Şekil 15. Cankurtaran Tünelinin hafriyat atıklarının sel suları ile taşınması.

Şekil 16. Sel felaketinin oluşturduğu tahribatlar.

4.3. İmar Kanununda Yapılan Değişiklikler ve Yanlış Yapılaşma:

1985 yılında yürürlüğe konulan, 1999 yılında yeniden düzenlenen ve 2001 yılında da adı Plansız Alanlar İmar Yönetmeliği olarak değiştirilen yönetmelik özellikle Doğu Karadeniz Bölgesindeki köylerde gerektiği gibi uygulanmamaktadır. Ayrıca bu Yönetmeliğin 1999 yılında değiştirilen 30. Maddesinde “Muhtarlık izni” tanımı getirilmiş olup bu tanım günümüzde de geçerliliğini korumaktadır.

648 sayılı KHK’nın 23. Maddesiyle, 3194 sayılı Kanuna getirilen Ek Madde 4 ile mera, yaylak ve kışlakların “Geçici” olarak yapılaşmaya açılması sağlanmıştır. Bu düzenlemeyle yaylalardaki yapılaşmalara yeni boyutlar kazandırılmıştır.

3194 sayılı İmar Kanununun 27. Maddesinde yapılan değişiklikle

“Köy yerleşik alan sınırı içerisinde 03.07.2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu hükümleri uygulanmaz” hükmü getirilmiştir. Bu değişiklikle köy sınırları içinde toprak koruyucu önlemlerin alınması zorunlu olmaktan çıkarılmıştır. Bunun sonucunda hem ülke genelindeki köylerde hem de Hopa’da, çay tarımının yapıldığı alanlarda toprak koruyucu önlemler alınması engellenmiş ve bu alanlara evler, yollar vb. yapıların inşa edilmesine

müsaade edilerek felaketlere ve ölümlere davetiye çıkarılmıştır (Şekil 16).

Yukarıda izah edildiği üzere üst havzada yapılan yanlış uygulamalar ve arazi kullanımları sonucu yüksek yağışla birlikte oluşan sel, Hopa İlçe merkezinde büyük tahribatlara neden olmuştur. Hopa ilçe merkezine yakın olan doğal dere yatağı içerisinde yapılaşmanın oldukça fazla ve alt yapının yetersiz olması su tahliyesini zorlaştırmış,

Şekil 17. Selin Hopa İlçe Merkezinde oluşturduğu tahribatlar.

Şekil 18. Selin Hopa İlçe Merkezinde oluşturduğu tahribatlar.

Şekil 19. Selin Hopa İlçe Merkezinde oluşturduğu tahribatlar.

zararın boyutlarını felaket seviyesine çıkarmıştır (Şekil 17,18,19).

Yerleşim yeri içinden geçen dereler havzanın üst kısmında olduğu gibi daraltılmıştır. Yanlış arazi kullanımı ile dere ve dere yatağına yapılan yetersiz ayrıca hatalı müdahaleler neticesinde oluşan heyelanlardan gelen toprak, taş, çakıl, ağaç kütükleri, bitki artıkları vb. malzeme ile tahrip gücü ve hızı artmış sel suları Hopa merkezde taşkınlara da neden olmuştur.

Havzanın üst kısmından itibaren sel suları ile gelen malzemeler, Hopa İlçe Merkezinde hem dere üzerindeki köprü ve menfezleri hem de mahalle aralarındaki dar alanlarda set oluşturarak dere sularının taşmasına yol açmış ve felaketin boyutunu daha da artırmıştır.

Hopa Deresinin özellikle Karadeniz'e ulaştığı birikinti konisi ve havza çıkışı noktalarına yakın olan yerleşim yerlerinin selden ziyade taşkınlerden zarar görmesinde ise Karadeniz Sahil Yolunun inşasındaki hatalar büyük rol oynamıştır. Burada, sahil yolunun bazı noktalarda yerleşim yerlerinden yüksek olması ve sahil yolu üzerinde su tahliyesi için yeteri kadar geçitler yapılmaması dere sularının tahliyesini kısıtlamış ve çıkış yolu bulamayan büyük miktardaki su nedeni ile yerleşim yerleri su altında kalmıştır.

Yukarıda yapılan tespitler sadece Hopa ve Hopa Deresi ile sınırlı değildir. Sel ve heyelan zararı oluşan Sugören Köyü için de benzer olgular söz konusudur.

5. Sonuç

Hopa Yöresinde 24 Ağustos 2015 tarihinde meydana gelen aşırı yağış sonucunda oluşan sel ve heyelanlar maddi ve manevi büyük zararlara yol açmıştır.

Türkiye Ormancılar Derneği olarak konusunda uzman kişilerden oluşturulan heyetin yaptığı inceleme ve gözlemler neticesinde orman ekosisteminin bozulması, yanlış arazi kullanımı, dere ve dere yataklarına yapılan müdahaleler, İmar Kanununda yapılan değişiklikler, yanlış yerleşimler ve bilimsel verilerden uzak olarak inşa edilen alt yapı tesisleri sonucu bu felaketin “DOĞAL OLMAYAN” doğal afet olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca, gerekli önlemler alınmaz ise bu ve benzeri felaketlerle sürekli ve daha sık karşılaşmamızın mümkün olduğu da unutulmamalıdır.

Yukarıda sıralanan nedenler bağlamında bundan sonra yapılması gerekenler ve alınması muhtemel önlemler aşağıdaki gibi olmalıdır:

5.1. Çay alanlarında heyelanı önleyici tedbirlerin alınması gerekmektedir. Su tahliye kanalları oluşturularak suyun hızla derelere ulaştırılması sağlanmalıdır. Bu amaçla çaylıkların çoğunda yer alan patikalardan yararlanılabilir.

5.2. Yeni çay alanları oluşturulmasına izin verilmemelidir. Gerekirse yapılacak inceleme neticesinde tespit edilecek alanlarda hızla ormanlaşmaya gidilmelidir.

5.3. Eğimin yüksek olduğu yerler ile dere yataklarında yeni yapılaşmalara izin verilmemeli ve mevcut yapıların durumu gözden geçirilmelidir.

5.4. Havzanın en üst noktasından başlamak üzere, bölgedeki yüksek yağış ile oluşacak su kütlesini taşıyacak ve suyun hızını kesecek şekilde tekniğine uygun olarak dereler ıslah edilmelidir. Mevcut dere ıslahı çalışmalarında yapılan teknik hatalar bir an önce giderilmelidir.

5.5. Hopa İlçesinin alt yapısı yenilenmeli ve yeterli hale getirilmelidir.

5.6. Karadeniz Sahil Yolunda, suyun geçeceği alternatif geçit yerleri açılarak mevcut geçit yerleri genişletilmelidir.

5.7. İmar Kanunundaki kontrolsüzlüğe neden olan ve felaketlere davet çıkaran ilgili maddelerde değişiklikler yapılmalıdır.

5.8. Yaylalardaki yapılaşma ve kullanıcı yoğunluğunun artması ile ekosistem daha çok etkilenecektir. İlgili yasada değişiklik yapılarak yaylalarda yapılaşmanın önüne geçilmelidir.

5.9. Bu ve benzeri felaketlerin yeniden oluşması olasılığına karşı “Erken uyarı” sistemi kurulmalıdır. Şimdiden daha yüksek yağışları odak alan felaket senaryoları oluşturularak çeşitli acil durum kategorileri oluşturulmalıdır. Bölgede kırsal alanı da içerecek şekilde incelemeler yapılarak sel ve heyelanlardan zarar görebilecek konut ve yerleşimler tespit edilmeli ve her bir acil durum kategorisine uygun güvenli toplanma bölgeleri belirlenmelidir.

5.10. Orman alanlarındaki kamu yararı olmayan ancak üstün kamu hizmeti veya ekonomik gelişme adı altında ormansızlaşmaya ve doğal afetlere neden olacak başta Karadeniz Bölgesi olmak üzere Ülke genelinde yeşil yol, maden ruhsatları vb. proje uygulamalarından vazgeçilmesi gerekmektedir.

**KAMUOYUNA SAYGIYLA
DUYURULUR
TÜRKİYE ORMANCILAR
DERNEĞİ**

Endülüs ve Büyük İspanya Turu

Özgen DEMİREL

14 Mayıs–21 Mayıs 2015 tarihleri arasında (7 gece 8 gün) meslektaşlar, eşleri ve yakın dostlardan oluşan kırk kişilik grupla İspanya'nın beş büyük kenti ve tarihi yerlerinin gezisine çıktık. Gezimize; Ankara, Antalya, Adana ve İstanbul'dan katılan dostlarımızla İstanbul'dan hareketle üç saat yolculuktan sonra ilk durağımız Barcelona'ya vardık.

Barcelona şehir turu ile Catalunya Meydanı, Gothic Mahallesi, Olimpiyat köyü, Montjuic tepesinde Barcelona'nın panoramik manzarasını seyrettik. Burada İspanyollarca meşhur bizdeki Efe oyununa benzer Santana

Dansı milli oyunlarının heykel figürlerini gördük. Şehre inerek Kutsal Kilise ve Marinayı gördük (devasa turistik gemiler de buraya yanaşmışlar). Marina'ya giden yolda Kristof Colomb'un heykeli de bulunmakta, ayrıca Belediye Sarayı, meşhur La Rambla Caddesi, bu caddenin oldukça geniş cadde arası alanında turistik eşya dükkânları ve İspanya'ya özel kapalı otantik çarşısı da yer almaktadır. Çarşıda kadınların kasaplık yaptığı kasap dükkânları, hazır pişmiş her türlü etler, çeşitli meyvelerin bulunduğu manavlar, ayaküstü atıştıracağımız et pişirme yerleri, bira ve şaraphanelerde görülmeye değerdi.

San Jordi Sarayı, Catalunya Meydanındaki Boğa Güreşi Arenası orijinal görüntüsü korunarak, içten giydirme yapılarla büyük bir alışveriş merkezine dönüştürülmüş (Arena). Burada bulunan meydan akşamları ışıklandırılarak, su oyunları gösterileri yapılmakta, meydanda bulunduğumuz bu dönemde dünyanın en büyük otomobil fuarı kurulmuştur. Barcelona Stadını da gezmeyi ihmal etmedik. Ramblas Caddesi üzerinde ünlü mimar Gaudi'nin şehir kazandırdığı La Pedrera Binası da burada bulunmaktadır.

Barcelona'daki ikinci günümüzde

Catalonia Otonom bölgesinin büyük şehirlerinden bir olan Girona'da ünlü mimar Eiffel'in inşa ettiği demir köprüyü görüyoruz. Girona, Catalan Musevi cemaatinin 600 yıldan fazla yaşadığı, daracık sokakları ile bize Musevi Cemaatinin yaşamından kesitler sunan bir yer.

1492 yılında İstanbul'a Yahudiler bu yöreden gelmişlerdir. Ayrıca ünlü Jewish Meydanı El Call ve 12 yy antik Arap-Osmanlı kültüründen gelen hamam örneği görülecek yerler arasındadır. Girona'ya yaptığımız bu gezide "Çiçek Festivali"ne denk geldik. Daracık sokaklar, merdivenler, pencereler, dere yatakları, duvarlar ve her yer tablo şeklinde çiçekler ve çimlerle süslenerek tüm şehir çiçek bahçesine dönüştürülmüştü.

İkinci durağımız olan ünlü ressam Salvador Dali'nin doğduğu Figueres şehrine geçiyoruz. Burada sanatçının en fazla ve en seçkin eserlerinin sergilendiği Dali Tiyatro Müzesine geliyoruz. Bina çatısına yumurta sembolleri yerleştirilmişti. Doğurganlık ve hayatın devamlılığının simgesi imiş...

Müze oldukça kalabalık bir ziyaretçi akınına uğramış, bizler program belli olduğundan daha önceden temin edilen biletlerle kolayca girdik. Müze dört katlı olup, her katta Dali'nin şaşırtıcı eserleri bulunmakta... Beğenmiş ve şaşkın bakışlarımızla, bina altındaki satış reyonundan hatıra eşya alarak müzeden ayrıldık.

Figueres-Barcelona 137 km,
Figueres-Girona ise 37 km dir.

Üçüncü gün Barcelona'da ünlü mimar Gaudi'nin eseri Guell Parkını geziyoruz. Bu park botanik bahçesi olarak geniş bir alanı kapsamakta, park içinde Gaudi'nin müzesi, cam müzesi bulunmaktadır.

Barcelona'da İstanbul gibi yedi

tepeye kurulmuş. Bu şehir İspanya'nın Catalan bölgesinde bulunmakta olup, tutucu Catalanlar'ın memleketinde, İspanya bayrağı üzerinde yıldız amblemi bulunan Sarı-Kırmızı bayrakları her yerde görmek mümkün.

Aynı gün Barcelona'dan Valencia'ya dört saatlik yolculuğumuzda, dünya mirası listesine alınmış Tarragona bölgesinde duruyoruz. Burada İstanbul Saraçhanedeki gibi Roma döneminden kalma tarihi su kemerlerini izliyoruz. Yol boyunca Castellon bölgesinde göz alabildiğine portakal bahçeleri bulunmakta...

Valencia bölgesinde 300 bin hektar alanda portakal bahçeleri mevcut ve yılda 4 milyon ton portakal ürünü alınmaktadır.

Valencia; MÖ 158 yılında Romalılar tarafından emekli savaşçı askerler için kurulmuş bir şehirdir. İspanya'nın 3. Büyük şehri olup nüfusu iki milyondur. Valencia gezimizde, Avrupa'nın 3., dünyanın 5. Büyük akvaryumu ile olimpiik tesislerini dolaştık.

Valencia şehir turunda, tarihi tren garını, eski mahalledeki Lonca Binası ki, burası ipek yolu üzerinde olup döneminde, ipek alışverişinin

yapıldığı, gotik tarzındaki bu bina yüksek taş sütunlu, tavanları ahşap işlemeli ve üst katı da ticari davalara bakan mahkeme salonu olarak kullanılmış. Sokak arasında bulunan Markiz Sarayı da çağının eserleri ile müze olarak muhafaza edilmiş.

Valencia'daki akşam yemeğinde, buranın ve İspanya'nın meşhur "Paello"sunu yiyoruz. Bizdeki Ankara tavaya benzettim. İki türlü yapıyorlar, pilav içine ya türlü deniz ürünleri katılarak veya pilav, tavuk, et ile büyük tepsi içinde fırında pişirerek servis yapıyorlar. Sunmadan önce tepsi, misafirlere gezdirilerek gösteriliyor.

4. günün sonunda Valencia'dan ayrılarak 6 saatlik yolculuktan sonra Granada'ya varıyoruz. Bu yolculukta iki saatte bir mola vermek mecburiyeti olduğu için yorgunluk hissedilmiyor. Yol boyunca İspanya-Portekiz arasında uzanan 1800-3000 m. rakımlı meşhur Sierra Nevada dağlarını görüyoruz. Bu mevsimde dahi üstünde halen kar var. Burada İspanya'nın kayak merkezi de bulunmaktadır.

Granada'nın simge ağacı NAR ağacı imiş. Granada-Sevilla "Endülüs Bölgesi" olarak tarihte yerini almış. Emevi Müslümanlarca kuruluşu yapılmış. Burada dünyaca

bilinen tarihi Alhamra Sarayı (Kırmızı Saray) ve ünlü Generalif Bahçelerini geziyoruz. Burada Arap mimarisi ve işlemelerinin en çarpıcı örneklerini görebiliyoruz. Sarayın içi ve bahçeleri görülmeye değer muhteşemlikte. Bina avluları ve bahçeler havuzlarla ve su kanalları ile birbirine bağlanmış, sular kendi cazibeleri ile akmakta. Çeşmelerden akan sulardan, ekibimiz üyeleri sağlık ve tekrar gelmek dileğiyle bol bol kanarak su içtiler.

Sarayın içinde pencereler vitraylı, duvarlar Arap yazıları ile tezyin edilmiş tablo görünümünde, tavanlar, kapılarda ahşap işçiliğinin en güzel örnekleri sergilenmekte. Saray dışında Generalif Bahçelerinde (Cennet Bahçeleri) bitki galerileri ve çeşitli renklerle donatılmış çiçek bahçeleri görülmeye değer. Bu ihtişamlı Emevi Devleti, 1492 de Arap Beni Kasım'a karşı Kraliçe İzabel Ferdinand tarafından sonlandırılmıştır. Bu alanda Kraliçe Elizabeth'in oğlu 5. Karl Sarayı da bulunmaktadır. Sarayın muhteşemliği yanında, surların dışında yoksul halkın yaşadığı Albacin bölgesi halen varlığını sürdürmektedir.

Saray gezimiz 3 saate yakın sürdü. Saray giriş biletleri önceden alındığından girişte zorluk çekmedik. Biletler alınmamış olsa idi girmek mümkün değildi, çok kalabalık turist kabileleri var. Girişler randevu ile yapılmakta, hatta biletler bile karaborsa alınmakta.

Granada'da akşam meşhur salonlarından birinde Flamenco gösterisine katıldık. Bu gösteri iki saat sürdü. Gösteri, buraya gelenler tarafından kaçırılmaması gereken bir görsellikti. Flamenco, Granada bölgesinde çıkmış bir müzik türüdür ve şarkılardaki genel tema, sevinç ve üzüntünün birlikte yansımasıdır.

Granada dan Sevilla'ya üçbuçuk saatte vardık. Sevilla denizden yedi metre yükseklikte kurulmuştur ve çevre araziler zeytinliklerle kaplıdır. Sevilla'da konakladıktan sonra, şehir turu: Caddeler, Gingko biloba ağaç galerisi ile yeşillendirilmiş, İspanya Meydanı, Maria Luisa Parkı, Arena, Altınkule, Kraliçe Elizabeth ve Kral Ferdinand'ın lahitlerinin bulunduğu Katedral, Opera Binası ve görülmeye değer Alkazar Sarayı... Sonra Cordoba'ya hareket ediyoruz. Burada Endülüs İslam Mimarisinin en iyi örneği olan Cordoba Camii gezisi sonrası Madrid'e akşam varıyoruz.

Madrid turu ile geziye başlıyoruz. Gran Via, İspanya Meydanı, Donkişot Heykeli, Parkı, şehrin en önemli yerlerinden Plaza Mayor Meydanı, Puerto Del Sol, Cibeles ve Neptunos alanları, Ventas Arenası, Parcedo Retiro - Emekliler Parkı, (bu park 17.yy da yapılmıştır ve sarayın bahçesi 1 200 000 m2 dir. Bu alan halen botanik bahçesi ve gezi parkı olarak kullanılmakta... Castellano Meydanı, Kraliyet Sarayı, Santiago Barnebaw Stadı gezileri sonrası, serbest zaman...

8. gün Madrid'e 70 km mesafedeki tarihi Toledo şehrine geçtik. Burası İspanya'nın eski başkentidir. Şimdiki kralın babası buradaki sarayda kalmaktadır. Şehir oldukça yüksek tepede kurulmuş, eteklerinden nehir akmakta... Şehrin tamamı Ortaçağ'dan kalma dar sokaklar ve surlarla çevrilmiş, İspanyol zenginlerinin konakları da burada bulunmakta...

Nehir kenarında otobüsleri park ederek, Toledo yerleşim yerine araç dışında, 5-6 katlı yürüyen merdivenlerle çıktık. Arap Mahallesi, Yahudi Mahallesi gezisi ile dar sokaklarında Yahudilerin amblemleri bulunmaktadır.

Geziye devamlı; San Martin Köprüsü, el sanatları ve altın işçiliğinin yapıldığı atölyelerin gezisinde, şövalyeler için yapılan kılıç, kalkan, kama, zırh imalatları ve satışlarını gördük. Öğle yemeği ve alışverişten sonra turumuzu tamamlayarak İstanbul'a dönmek üzere Madrid Havaalanına hareket ettik.

Otellerimiz şehir otelleri olduğu için akşamları yemek sonrası şehirlerde ferdi gezilerimiz de oldu. Akşam

yemeklerimizi otellerimizde aldık, yemeklerde sıkıntı çekmedik. Balık, deniz ürünleri, paella, tatlı, şarap olarak aldık. Öğle yemeklerimizde ise gezi boyunca isteğe bağlı olarak, makarna, burger ve buranın meşhur bol meze tabaklı bira eşliğinde Tapas'ını ve sıcak çikolatalı burma tatlısı Churro'yu tattık.

8 günlük bu turumuzda hava yağışsız ve sıcaklık 25 derece idi. İspanya'nın büyük turunu hiç yorulmadan, merakla, dinlenerek,

tamamladık. Geriye baktığımızda, elimizde fotoğraflar ve anılarımız kaldı, Türkiye'ye gelince de rüyadan uyandık.

Bu tur, bizlere bozulmamış tarihi mekânları ve tarihin pazarlanmasını, yeninin önem arz etmediğini, parkların ve geniş alanların önemini, sanatsal ve kültürel objelerin bu alanlarda korunmasının örneklerini görme imkânını sağladı.

Yalnız okumak değil, görerek yaşamak da ayrı bir keyifti. Dünya görüşünüz ve ufkunuz genişliyor, yaşadığınız memleketinizle farklılıkları görebiliyorsunuz. Bu gibi kültürel turlara katılmanızı tavsiye ederim.

Başka gezilerde buluşmak dileğiyle İstanbul'da arkadaşlara ve dostlara veda ettik.

14. Dünya Ormancılık Kongresi Durban Bildirgesi

Ormanlar ve Ormancılık 2050 Özölküleri

Çeviri: Öğr. Gör. Canan YILMAZ
cananyilmaz@ktu.edu.tr

142 ülkeden yaklaşık 4000 katılımcı; birbirlerinden öğrenme, farklı fikirleri paylaşma ve yeni bakış açıları kazanma istekliliği ve heyecanı içerisinde (ilk kez Afrika topraklarında) 7-11 Eylül 2015'te Güney Afrika Durban'da toplanmıştır.

Kongre, Sürdürülebilir Kalkınma için 2030 Gündemi ve 2050 ve ötesinde sürdürülebilir bir geleceğin amaçlarına ulaşmasına yardımcı olacak ormanlar ve ormancılık özölkülerini şu şekilde sunmaktadır:

Ormanlar, ağaçlardan çok daha fazlasıdır ve gıda güvenliği ve hayatın gelişimi için gereklidir. Gelecekteki ormanlar; gıda, enerji, barınak, hayvan yemi sağlayarak; gelir ve istihdam sağlama yoluyla toplumlara refah düzeyini yükseltme fırsatı vererek; biyoçeşitliliğe ev sahipliği yaparak; sürdürülebilir tarımı destekleyerek ve toprak ve iklim istikrarını sağlayarak ve su akışını düzenleyerek toplumların dayanıklılığını artıracaktır.

Arazi kullanımına yönelik yaklaşımların birleştirilmesi; uygulamalarda ve politika geliştirmede;

ormansızlaşmanın etmenlerinin ve arazi kullanımı üzerindeki çatışmaların belirlenmesi, tarım ve ormanların birlikte değerlendirilmesi sonucu oluşan ekonomik, sosyal ve çevresel faydalardan tam kapsamlı yararlanılması ve peyzaj bağlamında çok amaçlı ormancılık hizmetlerinin sürdürülmesi gibi ileri yöntemler sağlar.

Ormanlar, iklim değişikliğine uyumda ve hafifletilmesinde oldukça önemlidir. Sürdürülebilir yönetilen ormanlar, toplumların ve ekosistemlerin dirençlerini artıracak ve diğer çevresel hizmetleri sağlarken ağaçların ve ormanların karbon tutumu ve depolamadaki rolünü en iyi duruma getirecektir.

Bu hedefleri gerçekleştirmek; orman, tarım, finans, su ve diğer sektörler arasında yeni işbirliği ve yerel halk ve bölgesel toplumların katılımını gerektirecektir. Başarı; ormancılık eğitiminde, iletişimde, kapasite geliştirmede, iklim değişikliklerinin ormanların sağlığı ve hastalıklar üzerindeki etkisini içeren araştırmalarda, özellikle iş imkânları

oluşturmada daha fazla yatırımı gerekli kılacaktır. İş imkânları sağlanırken kadınların da tam anlamıyla görev alabileceği bir cinsiyet eşitliği temeldir.

Gençlerin daha iyi bir dünya oluşturma coşkusu; devamlı ilham kaynağı ve yenilikler için bir harekete geçirici olmalıdır. Onların harekete geçme çağrısı, paydaş katılımcı yöntemiyle desteklenip gençlerin de çözümün içine dâhil edilmesi ve daha fazla kişinin orman sektörüne katılması sağlanmalıdır.

Dünya Orman Kaynakları Değerlendirmesi (FRA) 2015'in yayınlanması üzerine Kongre, dünyadaki ormanların güncel durumunu değerlendirmiştir.

Bu bildirge, 14. Dünya Ormancılık Kongresi katılımcılarının farklı bakış açılarını yansıtmaktadır. Katılımcılar tarafından 2050 orman ve ormancılık hedefleri arasına eklenilmesi önerilen bildirgeler bu linktedir.

www.fao.org/fileadmin/user_upload/wfc2015/Documents/Key_messages_presentation.pdf

Güney Afrika, işsiz gençlerin orman yangın işçisi olarak eğitilmelerini, yaratıcılık örneği, düşük maliyetli ve hayat dolu bir yaklaşım olarak vitrine koymuştur. Bu yaklaşım, bu özölkülerin gerçekleşmesinde ve Afrika ve ötesindeki gençlerin istihdam edilmesi sorununun çözülmesinde bir umut ışığı olacaktır.

Katılımcılar, Hükümet ve Güney Afrika Cumhuriyeti insanlarının misafirperverliğinden ve Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün sunduğu destekten oldukça memnun kaldıklarını belirtmektedirler.

WFC2015
XIV World Forestry Congress

Forests and People: Investing in a Sustainable Future

7-11 SEPTEMBER 2015 Durban | South Africa

14. Dünya Ormancılık Kongresi'nden İklim Değişikliği Çağrısı

Çeviri: Arş. Gör. Emine Nur YEŞİLYURT

eminenukoyuncu@ktu.edu.tr

İklim değişikliği dünya, ormanlar ve ormanlara bağımlı insanlar için ciddi bir tehdit oluşturmaktadır ve eylemlerin, yapılması gerekenler konusunda yetersiz kalma tehlikesi vardır. İklim değişikliği, ekosistemlerin direnci ve ağaçların sağlığı için de ciddi tehditlere yol açabilmektedir.

İklim değişikliği için yapılan müdahaleler ve politikalar, yeni ve ilave finansal kaynaklar ve orman yönetimi ve paydaşların katılımı için artan politik destek gibi ormanlar için fırsatlar sunmaktadır.

Ormansızlaşma ve Orman Bozulumundan Kaynaklanan Emisyonların Azaltımı (REDD+) süreci; ormanların, iklim değişikliğinin hafifletilmesine yardımcı olmasını sağlayabilecek bir mekanizmadır. Fakat bu yaklaşımda, finansal kaynakların dağıtımı, düzeni ve etkililiği konusunda dikkatli olunmalıdır.

İklim değişikliği tehdidinin aciliyetini kabul eden 14. Dünya Ormancılık Kongresi katılımcıları tarafından aşağıdaki eylemler önerilmiştir:

Özellikle yerli insanlar ve ormana bağlı toplumlara dikkat çekilerek, iklim değişikliğinin öneminin hükümetler ve diğer paydaşlar tarafından daha fazla anlaşılmasının sağlanması,

Ortaklıkların ve iklim değişikliğinde uyum ve hafifletme çalışmalarına dair var olan ve artan tecrübe ve bilgilerden karşılıklı yararlanılmasının teşviki, özellikle ormana bağımlı topluluklar ve yerel halkların bu alışverişlere dâhil edilmesi,

Hükümetlerin ve diğer paydaşların iklim değişikliğinin çözümlenmesindeki zorluklar ve fırsatlara dair anlayışlarının artması ve bunların daha kapsamlı

sürdürülebilir kalkınma çerçevesinde ve sürdürülebilir kalkınma hedeflerine ulaşma noktasında ele alınmasının teşvik edilmesi,

İklim değişikliğinin uyum ve hafifletilmesinde çoklu amaçların yerine getirilmesinde uygulayıcılara yardım edilmesi ve politika yapıcılara karar vermede yardımcı olacak nitelikli ve ulaşılabilir bilginin artmaya devam etmesi,

İklim değişikliğini azaltma sürecinde değerlendirmelerin ve iletişimin, çeşitli finansal kaynakların etkili ve daha düzenli dağıtılmasını da içerecek şekilde teşviki.

Orta Doğu ve Su

Aziz BOZATLI

Orman Y. Mühendisi

azizbozatli@gmail.com

Keban Barajı

Giriş

Yirminci Yüzyılın başından beri Orta Doğu coğrafyasında meydana gelen savaşlar, çatışmalar, isyanlar ile siyasal, sosyal ve ekonomik diğer uluslararası ilişkilerde genelde, Batının buralardaki doğal kaynaklara sahip olma düşüncesinin en belirleyici faktör olduğu kabul edilir. Doğal kaynak deyince de ilk akla gelen petroldür.

Petrol, şu an daha büyük bir ekonomik değer ifade ettiği ve bölgeden çok Batının ihtiyacını karşıladığı içindir ki, ön plandadır. Bölgedeki petrolün, 30-40 yıl sonra tükeneceği söylenmektedir. İnsanoğlunun su ihtiyacı ise sonsuza dek sürecektir. Son tahlilde su petrolden daha vazgeçilmezdir.

Orta doğudaki su kaynaklarının ilişkilerdeki etkisi ve arka planı, kamuoyu tarafından yeterince önemsenmez. Kaldı ki, geçmişte yaşanan ilişkilerde, “su faktörü”

Batı tarafından hiç de göz ardı edilmemiştir. Özellikle İsrail açısından su, tüm ilişkilerinde en belirleyici doğal kaynak olmuştur.

Bölgedeki su kaynakları, su yapıları, ilgili devletlerin yaklaşımları, yapılan anlaşmalar, ortaya çıkan anlaşmazlıklar, uluslararası süreçler, bölgesel süreçler, ikili-üçlü ilişkiler, sıcak çatışmalar vb. konuların her biri hakkında, birçok kitap ve bilimsel makale yayınlanmıştır.

Biz bu yazımızda, yaşadığımız olaylara tarihi perspektiften bakarak, su kaynaklarının uzun vadede petrolden daha önemli bir kaynak olduğuna, günümüzde bölgedeki sıcak çatışmaların arka planında bölgedeki su ve toprak kaynaklarına sahip olma düşüncesinin de önemli bir faktör olduğuna dikkat çekmeye çalışacağız. Her başlık altında, okuyucu açısından ilginç olabileceğini düşündüğümüz, ülkemizi ilgilendiren, bugünlerde yaşadıklarımızı anlamamızı kolaylaştıracak ve bakış açımıza etki edebilecek konulara değinmekle yetineceğiz.

Bölgenin tarihi

Orta Doğu, eski dünya karalar topluluğunun tam ortasında bir yerdir. İnsanlık tarihi dikkate alındığında “dünyanın en eski merkezi” dir. Orta Doğu tanımı göreceli bir yaklaşımı yansıtır. Batı, özellikle İngilizler, sömürgelerinin bulunduğu Uzak Doğuya göre, burasını “**Orta Doğu**” olarak tanımlamışlardır. Böylece de kabul görmüştür.

Çağlar boyunca insanların kurduğu uygarlıkların hemen hemen tamamının sulak alanlarda ortaya çıkmış olması da bir tesadüf değil, aksine bilinçli-zorunlu- bir tercihtir.

Dünyada yiyecek üretiminin başladığı ilk beş bölgeden birisi bu bölgedir. Zeytin, üzüm, incir ve hurma ilk olarak bu bölgede kültüre alınmıştır. Dünyadaki 56 birinci sınıf otsu bitkinin 32 sinin anavatanı burasıdır. MÖ.8500 de Buğday, MÖ.8000 de Nohut bu

bölgede yetiştirilmiştir. Koyun ve keçi MÖ.8000 de, sığır MÖ. 6000 de burada evcilleştirilmiştir. At ve sığır ilk olarak burada sabana koşulmuştur(2-Diamond J.).

Tekerlek MÖ. 3000 yıllarında, Alfabe MÖ.1500 yıllarında bu bölgede kullanılmıştır. İlk yazı, kil tabletlere yazılmış Sümer çivi yazısıdır.

“**Nuh Tufanı**” bölgedeki Dicle Havzasında meydana gelmiş, Nuh’un gemisi Musul civarında karaya oturmuştur (5-Köksoy M.).

Üç semavi din; Musevilik, Hristiyanlık ve Müslümanlık bu bölgede doğmuştur. Her dinin yorum farkından doğan onlarca mezhebi de gene, bu coğrafyada hayat bulmuştur.

Dünya’nın yedi harikasından biri ve muhteşem bir su yapısı olan “**Babil’ in Asma Bahçeleri**” M.Ö 600’lerde bu bölgede yapılmıştır. Su, bu

bölgeye öyle bir zenginlik getirmiştir ki, M.Ö. 450’li yıllarda tarihçi **Herodot;** “Babil, yeryüzünde bilinen bütün diğer şehirlerin ihtişamını aşar.” demiştir.

Ortadoğu Su Kaynaklarının Durumu

Nil Nehri: Su potansiyeli yıllık 84 milyar m³tür. Uzunluk ve drenaj alanı bakımından dünyanın 4üncü nehidir. Havzasında 9 ülke vardır. Emperyalistlerin desteği ile Mısır, Nil’in %70’inin kendisine ait olduğunu, Sudan ile yaptığı 1959 anlaşmasıyla sağlamıştır. Kaynaktaki (membadaki) diğer 8 ülke Mısır’ın izni olmadan hiçbir tesis kuramaz.

Fırat Nehri: Murat ve Karasu’dan oluşur. Dicle ile birleşmeye kadar uzunluğu 2.330 km’dir. Keban’dan sonra Tohma suyu ve Göksu katılır.

Fotoğraf: Sıtkı ERAYDIN

Ortalama su miktarı yıllık 31,6 milyar m³tür. Suriye’de Habur ve Sacır sularını alarak 35 milyar m³e ulaşır. Suriye’nin katkısı 3,4 milyar m³dür.

Dicle Nehri: Fırat’la birleşinceye kadar 1.840 km yol alır. Kollarıyla birlikte Türkiye’nin Dicle’ye katkısı 21,3 milyar m³tür. Sınırımızı Cizre’de terk eder. Toplam Irak katkısı 31,4 milyar m³tür. Toplam potansiyeli 52,7 milyar m³tür.

Asi Nehri: Yıllık su potansiyeli 2,5 milyar m³tür. Suriye’den doğar, Türkiye’den Akdeniz’e dökülür. Suriye, Türkiye’nin ihtiyacını dikkate almamakta, Amik ovası su sıkıntıları yaşamaktadır.

Ürdün(Şeria) Nehri: Su potansiyeli 1,4 milyar m³tür. Nil’in %1,5’u kadardır. Bunu Ürdün, İsrail, Suriye, Lübnan paylaşır. Batı Şeria ve Gazze’de yerleşen Filistin ise 5inci ortaktır.

Ürdün nehrinin, üç kolu vardır. **Hasbani**, Lübnan’dan **Dan**, İsrail’den **Baninas** ise Suriye’nin Golan tepelerinden doğar. Galile gölünün hemen çıkışında Suriye’den Yarmuk Nehri karışır. Şu anda Ürdün Nehri kullanımında İsrail’in silahla sağladığı fiili durum geçerlidir.

Yarmuk Nehri: Su potansiyeli, 500 milyon m³tür. Önce Suriye-Ürdün sonra Ürdün-İsrail sınırını oluşturur.

Litani Nehri: Lübnan’dan doğup, Lübnan’dan denize dökülür. 700 milyon m³ suya sahiptir. İsrail, zaman zaman ülkesiyle hiçbir ilgisi olmayan bu nehrin sularının bir kısmının Ürdün nehrine akıtılmasını talep edebilmiştir.

Sınır Aşan Sularda Uluslararası Hukuk

Konuya girmeden önce iki terimi açıklayalım. Fırat ve Dicle’den söz ederken, Türkiye bu nehirleri, “**Sınır Aşan Su**” (transboundary river) olarak niteler. Suriye ise, “**Uluslararası Su**” tanımını kullanır. Kendi kamuoylarına yönelik tanımlamaları ise daha komiktir; “**Arap suları**”. Suriye özellikle <paylaşılabilirliği> öne çıkarmak için kendi tanımlamasında ısrar etmektedir.

Sınır aşan sular konusunda, uluslararası hukukta üç ayrı kural vardır.

A-Harmon Kuralı: ABD ile Meksika arasındaki Rio Grande nehrinin kullanımı ile ilgili olarak görevlendirilen ABD’li hukukçu Harmon’a göre “Bir ülke kendi topraklarından geçen sınır aşan sularla ilgili her türlü tasarruf

hakkına sahiptir. İsterse hiç su vermeyebilir.” (Güçlünün Hukuku)

B-Helsinki Kuralı: Havza hidrolojisi, havzanın iklimi, geçmişteki faydalanma, havzadaki devletlerin ekonomik ve sosyal ihtiyaçları, diğer kaynaklar, israftan kaçınmagibi öğeler dikkate alınarak geliştirilmiş bir sistem.

C-BM Sözleşmesi Kuralı: (Uluslararası su yollarının ulaşım dışı amaçla kullanımına ilişkin sözleşme. 21 Mayıs 1997 de kabul edildi. Türkiye ve Çin ret oyu kullandı.)

BM sözleşmesi meseleyi, birçok konuda daha karmaşık hale getirmiştir.

Kişi başına düşen su

Nüfusun yağışlarla oluşan su potansiyeline bölünmesiyle elde edilen, kişi başına düşen su miktarı, bir ülkenin su zenginliği konusunda fikir verir. Ancak nehirleri düzensiz akım şartları taşıyan Türkiye gibi ülkelerde **toplam su potansiyeli ile faydalanılabilir su potansiyeli** arasındaki fark büyüktür. Kişi başına düşen faydalanılabilir su miktarı; 1.519m³/kişi-yıldır. Suriye 1.328, Irak 2.020, Lübnan 1.297, İsrail 352 (akifer hariç), Ürdün 297 (akifer hariç).

Buna göre 1.000 m³’ün altındakiler “**su fakiri ülke**”, 1.000-2.000 m³ ise, “**su sıkıntısı çeken ülke**” tanımına girmektedir (1-Bilen Ö.).

Zaman Tünelinde Yüz yıllık bir yolculuk

1916 yılındaki İngiliz **Sykes** ve Fransız **Picot**’un vardığı gizli **Sykes-Picot** uzlaşmasına göre, Orta doğuda Lübnan, Suriye ve Türkiye’nin güney vilayetleri Fransa’nın, Ürdün ve Irak ise İngiltere’nin denetiminde olacak, Kudüs ve Filistin’in geleceği daha sonra belirlenecekti. Rusya’ya da Kuzeydoğu Anadolu vilayetleri verilmişti. Böylece Alman ve Rus etkisi bölgede bertaraf edilmek istenmiştir. Rusya, kendisine verilen yerlerden, Ekim 1917 Devrimi nedeniyle çekilmek zorunda kalınca **Lenin**, gizli olan bu uzlaşmayı dünyaya açıkladı. Aralarındaki uzlaşma gereğince Fransa, Adana, Maraş, Antep ve Urfa’yı işgal etti. İngiltere de Musul, Bağdat merkezli petrol kaynakları üzerine oturdu.

Burada bir parantez açarak yazımızın ana temasıyla örtüştüğü için, bu coğrafi paylaşım uyarınca güney vilayetlerimizin işgalinin, doğal kaynak boyutuna değinmek isterim. Fransa ve İngiltere o dönemde Avrupa’nın iki önemli ve rakip sanayi ülkesidir. Ancak İngiltere, sömürgelerinden sağladığı pamuk ve yün nedeniyle, tekstil sektöründe çok üstün durumdadır. Fransa, işgalden önce bu bölgeye uzmanlar gönderir. Fransız tarım uzmanlarının Adana, Maraş ve Antakya Ovalarında yaptıkları inceleme sonunda hazırladıkları raporun özeti şudur: “Burası pamuk tarımına o kadar elverişli ki, buralara sahip olursak İngiliz tekstili ile rekabet edebiliriz”

12 Mart 1921’de Mısır’daki İngiliz Yüksek komiserliği yetkilileri ve **Churchill**’in danışmanları 10 gün süren tartışmalardan sonra Irak’ın kurulmasına, **Kürdistan**’ın oluşturulmamasına ve şimdilik Kuzey Irak’ın içinde kalmasına karar

verdiler.1990’larda Birinci Körfez Harekâtı ve Çekiç Güç teşkili ile başlayıp, Kuzey Iraktaki “**Kürt Devleti**” oluşumuna kadar uzanan süreci, o gün ertelenen düşüncenin, hayata geçirilmesi olarak okumak gerekir.

Orta doğuda Birinci Dünya Savaşı sonrasında sınırları cetvelle çizen, İngiliz arkeolog bayan **Gertrude Bell**’dir. 1892-1914 yılları arasında Bölgede kesintisiz 22 yıl İngiltere adına tüm siyasal ilişkileri yürüten Bell, Arap dünyasında, “Çöl Kraliçesi”, “**El Hatun**”, “**Irak’ın Taçsız Kraliçesi**” olarak da anılır. 1905 yılında Ermeni rehberi **Fettuh** ile Türkiye’yi de inceler. Garip bir tesadüf **31 Mart 1908** gerici ayaklanmasında İstanbul’dadır. Arapları Osmanlıya karşı isyana teşvik eden ve Türk Kamuoyunda ismi daha çok bilinen İngiliz casusu **Lawrence**’ın manevi annesi **Bell**’dir. Bell’in karargâhı 1917’ye kadar Kahire’de, ondan sonra Bağdat’tadır. Savaştan sonra, ülkesine dönmez, Bağdat müzesini kurar, 1926 da intihar eder.

İngiltere’nin, O günlerde demografik yapıyı, etnik ve mezhepsel ayrıklıkları ve fiziki coğrafik şartları kasıtlı olarak dikkate almadan cetvelle çizdiği sınırlar, günümüze kadar ulaşan her türlü çatışma potansiyelini de içinde barındırıyordu.

1897 Basel Siyonist Kongresinde İsrail’in kuruluşu için ilk adım atılır.1917’de İngiliz dışişleri bakanı, Lordlar kamarası Musevi lideri **Rotchild**’e mektup yazarak, “Filistin’de bir Musevi yurdu kurulmasını uygun gördüklerini” bildirir. 1914 yılında Filistin’de 80.000 Musevi, 650.000 Arap nüfus vardır. Musevi nüfusun ilk nüvesini Rusya’dan getirilen Yahudiler oluşturur. Bundan sonra, Arap

liderleri şeklen karşı görünseler de, **Musevilere toprak satışı hızlanır.** 11 Mayıs 1948'de İsrail devleti kurulur (1-Bilen Ö.).

Buraya kadar Orta Doğuyu düzenleyen güç İngiltere idi, bundan sonra ABD olacaktır. BOP (Büyük Ortadoğu Projesi), ABD'nin ihtiyacına uygun olarak Fas'dan Afganistan'a 22 ülkenin sınırlarını yeniden düzenleyen projedir.

İsrail'in kuruluşundan sonra İsrail ve Araplar arasında Filistinli göçmenler ve Ürdün Nehri sularının kullanımı sorun olagelmıştır.

Birleşmiş Milletler mültecilere yardım ajansı tarafından 1953'de Yarmuk Nehri üzerine Unily barajı yapılması düşünülmüş ve 100.000 mültecinin yerleştirilmesi öngörülmüştü. Baraj yeri üzerinde itilaf ve çatışma çıkmış, ABD devreye girerek Başkan Eisenhower, **Johnston**'u temsilci olarak göndermiş ve havzayı bütün olarak ele alan "**Johnston Planı**" yapılmıştır. Johnston planının bir bölümü Nil'den Batı Sina'ya su getirilip, Filistinlilerin yerleştirilmesini öngörüyordu. Mısır (Nasır Dönemi) bunu reddetti. Günümüzdeki Filistin sorununun önemli nedenlerinden biri, Mısır'ın bu kararıdır. Aynı Mısır, Arap İsrail anlaşmazlığının çözümü için 1990'larda Atatürk barajından Ürdün nehrine su verilmesini önerebilmiştir (1-Bilen Ö.).

1956'da Süveyş kanalı millileştirildi. İngiliz ve Fransız kışkırtmasıyla İsrail **Sina** ve **Gazze**'yi işgal etti. Ancak Rusya ve BM'nin itirazı nedeniyle geri çekildi. Böylece 1967'deki 6 gün savaşına uzanan süreç başladı.

Arap zirvesi 1964'de toplandı. İsrail'in başlıca su kaynağı olan Galile gölünü besleyen, Suriye ve

Menzelet Barajı

Lübnan'dan doğan (Ürdün ve İsrail'e akan) **Ürdün Nehri**'nin **Hasbani** ve **Baninas** kollarının Suriye'de bir baraj yapılarak, **Yarmuk Nehri**'ne çevrilmesine karar verildi. Aynı zirvede Yarmuk üzerinde kurulacak barajın inşası için Suriye ve Ürdün'e finansal destek sağlanması da kararlaştırıldı. Bu inşaatı engellemek için yapılan karşılıklı ihlaller, 5 Haziran 1967'de savaşa sonuçlandı. "**Altı gün Savaşı**" olarak tarihe geçen Arap-İsrail Savaşı, ilk büyük "**Su Savaşı**"dır. İsrail'in bu savaşta neler elde ettiğine bir bakalım:

Yarmuk barajı engellendi. İsrail alan kazanarak, Ürdün nehrinde 23 km. boyunca kıyıdaş ülke oldu. Su kaynaklarının bulunduğu Golan Tepeleri ile sınırları dışındaki akiferlerin bulunduğu alanları işgal etti. (Yer altındaki dev boşlukları dolduran sulara "**akifer**" denilir). İşgalin kapsama alanını su kaynakları belirlemiştir (1- Bilen Ö.).

Mısır ve Suriye 1973'de bu alanları almak için tekrar savaş açtı. Ancak kazanılan sahaları alamadılar. 1978 Camp-David Zirvesi ile barış sağlanmış ancak anlaşmazlık devam etmiş, 30 Ekim 1991'de ABD Başkanı Bush'un girişimi ile "**Madrid Barış Konferansı**" toplanmıştır. Buradaki 5 çalışma

grubundan biri de **su kaynakları çalışma grubudur.**

Bu grubun çalışmaları sonunda Türkiye "Su Zengini" bir ülke olarak tanımlanmış, taraf olmadığı bir savaş sonrasında bir barış konferansı ile su kaynakları tartışmasının içine çekilmiştir.

Madrid konferansından sonra Türkiye'nin gözlemci olarak katıldığı çalışma grubu, toplantılarından birini 7-9 Aralık 1994 de Atina'da yapmıştır. Bu toplantılarda, Yunanistan'ın Türkiye'den daha aktif rol oynamasına dikkat çekmek isterim.

Ortaya Çıkan Su Sorunları ve Ülkelerin Yaklaşımlarına İlişkin Örnekler

Yukarıdaki başlıklarda yeri geldikçe su ile ilgili anlaşmazlıklara ve ülkelerin bu anlaşmazlıklar karşısında aldıkları pozisyonlara değinerek geldik. Burada, diğer anlaşmazlıklardan örnekler vereceğiz.

- İsrail, bölgede su kaynakları kullanımı ve paylaşımında komşularına karşı en acımasız tavır alan ve paylaşımı hiç düşünmeyen

bir ülke konumundadır. Askeri ve siyasi üstünlüğüne de güvenerek suyu, ideolojik bir silah olarak kullanmaktadır. Yoğun su kullanımını gerektiren tarımsal faaliyetlere öncelik vermektedir.

-**Mısır**, Gazze şeridinde büyük bir su sıkıntısı içinde yaşayan Filistinlilere su vermemektedir.

-**Suudi Arabistan**, Ürdün sınırında yeraltı sulaması ile buğday üretimi yaparak, Amman şehrinin içme suyu rezervlerini tüketmektedir.

-**Suriye**, Asi ve Yarmuk nehrinde yukarı havza (membra) ülkesi, Fırat ve Dicle'de aşağı havza (mansab) ülkesidir. Suriye, Türkiye'ye karşı Asi Nehrinde, İsrail ve Ürdün'e karşı da Yarmuk Nehrinde, Harmon doktrinine yakın bir uygulama içindedir. Fırat ve Dicle'de ise farklı talepleri dile getirmektedir. Yarmuk'taki suyu tüketerek, Ürdün'ü sıkıntıya sokmaktadır.

- Suriye'nin Fırat'ın su verimine katkısı % 9,7 olmasına karşın, 1966'dan beri ortalama 1.000 m³/sn olan akımın yaklaşık yarısına karşılık gelen, 450 m³/sn su verilmektedir. Türkiye, sonraları bu miktarı tek taraflı olarak 500 m³/sn'ye çıkarmıştır. 2009 yılından önceki dönemde Suriye, su sorunlarında daima uzlaşmaz bir tutum takınmıştır.

Suriye, Türkiye'den Atatürk Barajından Yarmuk Nehrine su verilmesi ve bu kanalın Golan tepelerinde Suriye- İsrail sınırı oluşturulmasını önerebilmiştir.

Türkiye'nin yapıcı yaklaşımları hep karşılıksız kalmıştır. Özal döneminde Ceyhan Nehrinden Hicaz'a kadar 6 milyon m³ su verilmesini ön gören "**Barış Suyu**" projesine de Suriye ve diğer Arap Ülkeleri olumsuz tavır almıştır.

Suriye su konusunda sadece bize karşı değil Irak'a karşı da olumsuz tavır içinde olmuştur. 1975'te inşaatını tamamladığı **Tapka Barajı**'nın dolum sürecinde Irak'ın ihtiyacı olan suyu vermemiş, muhtemel bir sıcak çatışma, Suudi Arabistan ve Rusya'nın devreye girmesiyle önlenmiştir.

-Suriye halen Asi Nehri'ni büyük ölçüde sulamada kullanarak ve yaptığı sulamalarda tasarruf sağlayıcı sulama yöntemlerine de baş vurmayarak bu nehirden Türkiye'nin yararlanmasını adeta engellemektedir.

-Sınırlarımızı aştıklarında sulayabilecekleri araziler karşılaştırıldığında **Dicle'de boş akan yaklaşık 12 milyar m³ su fazlası vardır.** Suriye'nin su açığı,

Fırat'ın sulama alanındadır. Jipsli toprakların ıslahı ve su kayıplarını önleyici tedbirler yanında, iki nehir arasında (İndüs Nehri Benzeri bir proje ile) su nakli önemli bir çözüm olarak ortaya atılmıştır. Bu proje; Dicle üzerindeki **Musul baraj gölünden**, Fırat üzerindeki **Hadita baraj gölüne** bir kanalla su akıtılması projesidir. Suriye yakın zamana kadar bu projeye de sıcak bakmamış ve daima Türkiye'den daha fazla su istemiştir.

Madrid konferansı sonrasında kurulan komite, Fırat ve Dicle dahil, Orta Doğu Su Sorununun bir bütün olarak ele alınmasını ve paylaşım için kurumsal yapı oluşturulmasını istemiştir. Bu yapı daha sonra AB Müzakere Belgesinde oluşturulmuş ve bize dayatılmıştır.

Türkiye (gözlemci olarak katıldığı bu toplantılarda) Ortadoğu su sorunlarına Fırat-Dicle'yi katarak çözmeye çalışmanın meseleyi daha da karmaşılaştıracağını savunmuştur.

Fırat ve Dicle üzerinde Türkiye'de yapılan tesisler, ağaçlandırmalar komşu topraklarda akımlara düzen getirmiş, sel felaketleri artık tarihte kalmıştır. 1946'daki sel felaketinde Irak'ta 9 milyon hektar arazi sular altında kalmıştı.

Araplar ve Orta Doğudaki emperyalist güçler meseleye politik yaklaşmakta ve "Akımların düzenlenmesi hidrolik yönden faydalı fakat politik yönden geçersizdir" hükmünü vererek, Türkiye'nin olumlu katkısını bile politik olarak göz ardı edebilmektedirler. Günümüze gelince;

Çınar Göksu Barajı

İsrail açısından bakıldığında:

Bilindiği gibi, İsrail'in tüm politikalarına Siyonist ideoloji hakimdir. Buna göre kendilerine "Vaat Edilmiş Topraklar" Nil'den Fırat'a kadar uzanan bölgedir. Politik yönden bakıldığında İsrail kurulduğundan beri Müslüman Araplar tarafından kuşatılmış, kuruluşu ile Filistinlileri vatansız bırakmış, arkasına ABD'nin politik ve Yahudi Diasporası'nın ekonomik gücünü alarak, bölgedeki tüm siyasal, toplumsal ve ekonomik gelişmeleri yönlendirebilme gücüne sahip olmuştur.

İsrail, Irak'ın kuzeyinde yürütülen Kürt devleti kurma çalışmalarıyla da yakından ilgilidir. İsrail'den yaklaşık 150 bin Yahudi "Vaat Edilmiş Topraklar" a göç etmiştir; En büyük göç, Irak'ın kuzeyine yani sözde Kürdistan'a gerçekleştirilmiştir. İsrail ve ABD'deki Yahudi lobileri Kuzey Irak'taki Kürt aşiret reislerine büyük destek vermektedir (4-Korucu B.).

İsrail, bilindiği gibi, tarım teknolojileri, sulama teknikleri, tohum ıslah ve üretimi konularında son derecede ileri teknolojilere sahip bir ülkedir.

Türkiye son yıllarda yabancılara toprak satışını kolaylaştıran bir dizi düzenleme yaptı. Bu bağlamda İsrail şirketleri doğrudan veya paravan şirketler aracılığıyla GAP bölgesinde çok miktarda arazi satın almışlardır. İsrail firmaları, 12 adet Demonstrasyon sulaması kurarak, "tarım fuarı" açarak, teknolojik yönden bölgede hakimiyet kurmuş durumdadırlar (Serpil Yılmaz-Sabah gazetesi- Agro-99 haberleri -10 nisan 1999).

GAP projesi ile sulanabilecek alan, 1.700. 000 hektardır. Birçok yerinde metrelerce derinliğe sahip çok verimli ve sulanabilen bu toprakların

Ataturk Barajı ve Hidroelektrik Santrali

yıllık güneşlenme süresinin 300 gün civarında olduğunu düşünülürse, yılda 2-3 ürün alınabilecek devasa bir tarımsal potansiyel söz konusudur. Gelecekte bu potansiyelin petrolden daha önemli olacağı kesindir. Buna bir de on binlerce hektar büyüklüğündeki "organik tarım" yapılabilecek "mayınlı arazileri" eklememiz gerekecek. Bu arazilerin mayınlardan temizlenmesi karşılığında bir İsrail firmasına verilmesi ile ilgili düzenleme, TBMM ye getirilmiş ancak, yoğun bir toplumsal muhalefet ile şimdilik askıya alınmış görünmektedir.

Türkiye-Suriye açısından bakıldığında:

2000'li yıllarda Türkiye ile Suriye karşılıklı olarak akılcı politikalar izleyerek, vizeleri kaldırmış, ticaret hacmini 5 milyar dolara çıkarmışlardı. 22-23 Aralık 2009'da iki ülke başbakanları Şam'da neredeyse hayatın tümünü kapsayan 50 ayrı konuda mutabakat metinleri imzalamışlardı. Bunlardan üç tanesi o kadar önemli idi ki, Suriye'nin yukarıda özet olarak vermeye çalıştığımız ve İsrail'in de bundan gizli bir memnuniyet duyduğu "Su konusundaki uzlaşmaz tutumunda" devrim niteliğinde değişiklikler yapıyordu. Bu mutabakat metinleri şunlardır;

22 nolu: "Kuraklıkla mücadele ve su kaynaklarının etkin kullanımına dair",

49 nolu: "Suriye'nin sulama amaçlı Dicle Nehrinden su çekmesine dair",

50 nolu: "Asi Nehri üzerinde ortak baraj yapımına dair",

İsrail'in, 1964'de Yarmuk Nehri üzerinde Suriye'de yapılacak baraj için savaş çıkardığını ölçü olarak alırsak, sürdürdüğü su politikası uyarınca, bu mutabakatların her biri tek başına bir <savaş nedeni> olabilecek önemdedir. Bu durum Bölgede su kaynakları üzerinde Türkiye ve Suriye'nin uzlaşması ve uzun vadeli işbirliği demektir ki, İsrail buna seyirci kalamazdı. Suriye'deki iç savaşın nedenlerinin en önemlisi galiba bu iki ülkenin işbirliği ve yakınlaşması olsa gerek. Türkiye, Suriye'deki iç savaş ile özetle;

- Yıllık 5 milyar dolarlık bir ticaret hacmini kaybetmiştir.
- Anlaşılmaz bir şekilde savaşan taraflardan biri lehine tavır alarak, terör örgütlerinin ve bölgede çıkarları olan devletlerin gizli veya açık hedefi haline gelmiştir.
- Kırk yıldan beri uzlaşmadığı Suriye ile su sorunlarında anlamlı bir işbirliğini yakalamışken kaybetmiştir.
- Tarihin en büyük mülteci sorununu kucağında bulmuştur.

Karakaya Barajı

Sonuç yerine

Orta Doğu'da yaşanan olayları analiz edenlerin genel bir kabulü vardır; “Buradaki hiçbir olayın (filin) gerçek öznesi bölge ülkelerinden biri değildir”. Burası büyük güçlerin oyun alanıdır. Petrol zenginliği, fakirleştirici bir zenginlik olup, yoksulluk ve toplumun kendini besleme zorluğunu gizlemektedir. Su ise “güç”dür. Zenginleştirici zenginliktir.

Orta Doğu'da ABD'nin politikalarının oluşmasında etkin olan doğal kaynak “petrol” ise İsrail'inki de “su”dur. ABD'nin bu güne kadar bölgede yürüttüğü hiçbir politikası onun “şımarık çocuğu” olan İsrail'in çıkarlarına aykırı olmamıştır.

Ülkemizdeki 30 yıldan beri süren terör belası, sınırlarımızın bir adım ötesindeki Irak ve Suriye iç savaşları sona erdiğinde alınacak sonuç (diğer tüm ayrıntılar ve politik sonuçlar göz ardı edilerek) özetle şudur:

“Kürt devleti” oluşumu ile İsrail, Arap olmayan, Şii olmayan ama Müslüman olan bir müttefike kavuşmuş olarak, bölgedeki politik yalnızlığını gidermiş olacaktır.

Bölgede su fazlasına sahip Dicle nehrinden boşa akan 12 milyon m³ suyun İsrail'e akıtılmasının önündeki tüm engeller kalkmış olacaktır. Zira bunun için gerekli olan Dicle'deki-Musul Barajı, Fırat'taki-Hadita Barajı ve Yarmuk'taki-Yarmuk Barajı aynı siyasi otoritenin kontrolüne geçmiş olacaktır. Dicle'deki boşa akan su, bu barajlar arasında yapılacak kanallar ile İsrail'in kullanımına sunulacaktır.

İsrail teknolojik üstünlüğü ile Yukarı Mezopotamya'nın tüm tarımsal üretimini kontrol edebilecektir. Yıllardır bu amaçla bölgede bir

Batı Dünyası ve özellikle ABD açısından bakıldığında;

Bölgedeki siyasal gelişmeleri yorumlarken, ayrıntıya girmeden kabaca, İsrail ile ABD'nin bölgedeki öncelikleri farklı görünse de çıkarlarının örtüştüğünü söyleyebiliriz. Türkiye açısından **BOP**, aslında içinde **BİP** (Büyük İsrail Projesi) in gizlendiği bir projedir. Günümüzdeki sıcak çatışmalara gelince;

Bölgede şu an itibarıyla küçük çaplı, Örtülü bir “Üçüncü Dünya Savaşı” cereyan etmektedir. Arkasında İran, Rusya ve Çin'in maddi veya moral desteğini almış güçlerle, arkasına ABD, Diğer Batı ülkelerini almış güçler çarpışmaktadır. Çeşitli grupların arkasında gizli veya açıktan destek veren bir veya birkaç ülke vardır. Sıcak çatışmaları, politik boyutuna değinmeden sadece **doğal kaynaklar** bağlamında irdeleyeceğiz.

Suriye'nin kuzeyinde PKK'nın Suriye versiyonu olan PYD, özerk bir yapıya kavuşmuş görünmektedir. Bu yapı ile Kuzey Irak'taki Kürt otoritesi birleştirilerek, Akdeniz'e açılan bir Kürt devleti amaçlanmaktadır. Bizden koparılacak parça ile birleştirebilirlerse de “**Büyük Kürdistan**”ı kurmayı düşünmektedirler. Kuzey

Suriye'de **kantonlar** oluşmuştur. “**Tampon Bölge**” veya “**Koridor**” gibi tanımlamalar adı altında bu kantonlar birleştirilerek hedefe ulaşmaya çalışılmaktadır. Sonuçta su, petrol ve verimli Yukarı Mezopotamya arazilerinin tamamının, Kürt Devleti aracılığıyla, ABD'nin, dolayısıyla İsrail'in kontrolüne geçmesi söz konusudur.

Bu çatışmalar, başka sorunlar da doğurmuştur. Bölgede çatışan tüm silahlı güçler su yapılarına zarar vermişlerdir. Ortalık sakinleşince bunların onarılması ve normalleşme süreci de gene İsrail ve Batının kontrolünde gerçekleşecektir. Suriye dışına giden 6 milyon mülteci, gittikleri ülkelerde ve özellikle su sıkıntısı çeken Lübnan ve Ürdün'de çok büyük sorunlar yaşamaktadırlar. Dört milyonluk Lübnan'da 1,5 milyon Suriyeli mülteci, yeterli su bulamadığı gibi, hassas olan demografik yapıyı da bozmuştur. Sünniler lehine mezhep dengesi değişmiştir. Ürdün'de 620 bin mülteci günde 35 litre su ile yetinmek zorunda kalmaktadır (3-Kıbaroğlu A.). Türkiye iki milyondan fazla mülteciyi üç yıldan beri beslemektedir. Mülteci sorunu Avrupa kapılarına dayanmıştır.

altyapı oluşturduğuna yukarıda değinmiştik

Başka bir deyişle; Bölgemizdeki sıcak çatışmalar sonrasında **Petrol Akdeniz'e, Dicle'nin Fazla suyu İsrail'e akacaktır.** Kırk yıldan beri uğruna ülke kaynaklarını tükettiğimiz GAP Projesi tarım alanları, İsrail'in sömürüsüne açılmış olacaktır. Başta Türkiye olmak üzere bölgedeki tüm ülkeler mülteci sorunu, su kıtlığı sorunu ve güvenlik sorunlarıyla boğuşurken, hem Türkiye ve hem de Suriye'nin Fırat ve Dicle havzasındaki otoriteleri sıfırlanacaktır. Orta Doğu'da Suyun patronu İsrail olacaktır. Petrolün patronu ise, her zaman olduğu gibi ABD'dir.

Dış politikaya tarihi perspektiften ve ulusal çıkarlarımız açısından bakmak zorundayız. Cumhuriyetimizi kuranlar, Onu bu bölgenin en saygın, en güçlü, en güvenilir ve İslam dünyasının en ileri örnek ülkesi durumuna getirdiler. Geline nokta da çevremizdeki hemen hiçbir İslam ülkesi ile dostane ilişkimiz kalmamıştır. "Yeni Osmanlı" hayalleri ile Büyük Önder'in "Yurtta barış, Dünyada Barış" ilkesinden sapılmıştır. Ulusal çıkar yerine mezhep ayrılıkları üzerinden yürütülen siyaset anlayışı, Ülkemizi hem iç ve hem de dış politikada büyük sorunlar ve olası doğal kaynak kayıpları (Su ve Toprak) ile karşı karşıya bırakmıştır.

Kılıçkaya Barajı ve Hidroelektrik Santrali

Kaynaklar:

- 1-Bilen Özden, Orta Doğu Su Sorunları ve Türkiye
- 2-Diamond Jared, Tüfek, Mikrop ve Çelik. TÜBİTAK popüler bilim kitapları 2013 Ankara
- 3-Kıbaroğlu Ayşegül Prof. Dr.. Düşünenlerin Düşüncesi. Milliyet. 4 Nisan 2015
- 4-Korucu Bülent; Aksiyon Dergisi sayı; 1060
- 5-Köksoy Mümin Prof. Dr. Nuh Tufanı ve Sümerlerin Kökeni Yeni Avrasya yay.2003

Editör Notu: Kullanılan görseller Devlet Suişleri Genel Müdürlüğü web sitesi www.dsi.gov.tr adresinden alınmıştır.

ZİYA'YI UĞURLARKEN...

A. Aydın Birer

Ziya Argımak'ı en iyi tanıyanlardan biri olarak hakkında bir iki satırla anmak istedim.

Onunla ortaokuldan beri arkadaştık. Eskişehir'in o zaman tek lisesi olan Atatürk Lisesi'nin orta kısmında ayrılmaz bir üçlüydük. Ziya Argımak, Mahmut Sevimsoy ve ben Aydın Birer. Orta ve lise öğrenimini orada tamamladık. Sınıfımızda Fahrettin Cüreklibatır (Cüneyt Arkın), Yılmaz Büyükerşen ve Erkal Kızılay gibi isimler de vardı. Hep birlikte liseyi 1955-56 döneminde bitirdik.

Ziya, lisenin eskrim takımına da girmişti. İyi bir eskrimciydi. Elektrikli kılıçla yapılan birçok müsabakada başarılı sonuçlar almıştı.

Orman fakültesine üçümüz birlikte müracaat ettik ve burslu olarak kazandık. O zamanlar her fakülte giriş sınavını kendi yapardı. Şüphesiz, bizi bu fakülteye çeken burslu oluşuydu.

Ziya, çalışkan, zeki ve başarılı bir kişilikti. Disiplinliydi. Davranışları ölçülüydü. Olaylara makul ve serinkanlı yaklaşırdı. Fevri değildi.

Çoğu zaman onun görüş ve önerilerini alma ihtiyacı duyardık.

Fakülte bitiminden sonra Ziya, işletmeci oldu. Dört yıl Muğla'da bölge şefliği yaptı. Sonra ağaçlandırma mühendisliğine geçti. Muğla ve Antalya'da üç yıl ağaçlandırmacılık yaptıktan sonra Eskişehir Toprak Tahlil Laboratuvarı'na tayin oldu. Orada çalışırken Hollanda ITC Enstitüsü'nde "Hava fotoğraflarında toprak haritası" konusunda eğitim almak üzere seçildi. Kader birliğimiz orada da sürdü. Hollanda'daki bu kursa beraber gittik. Bir yıl eğitim aldık. İspanya'da arazi çalışmaları yaptık.

Dönüşte Ziya yine Eskişehir Toprak Laboratuvarı'nda çalıştı. Bir buçuk yıl sonra Erzurum Ağaçlandırma Bölge Müdürü olarak tayini çıktı. İki buçuk yıl sonra da Ankara Ağaçlandırma Bölge Müdürü oldu. Ağaçlandırma Genel Müdürlüğü kapandıktan sonra Tohum Enstitüsü müdürü; birkaç yıl sonra da Orman Araştırma Enstitüsü Müdürü oldu. 2002 yılında da emekli oldu.

Meslekte belli bir ağırlığı olan dürüst bir insandı. İnsanları kırmamaya özen gösterirdi. İdeal aile babasıydı. Mutlu bir yuvası, biri kız biri erkek olmak üzere iki evladı vardı. Çocukları babalarının göğsünü kabartacak kariyerler yaptılar. Meslek sahibi oldular. Ziya, onlardan torunlar da gördü. Gözü arkada kalmadı diyebiliriz.

Düzgün bir hayat sürdü, ardında iyi intibalar bıraktı. Bildiğimiz kadarıyla kimsenin ahını almadı.

Mekânı cennet olsun, nurlar içinde yatsın.

Sonsuzluğa Uğurladıklarımız

AVNİ YÜCEL ERYILMAZ
BALIKESİR – 1943
İ.Ü. ORMAN FAK. – 1967
İSTANBUL – 07.12.2015

İLHAN KOCABIYIK
İNEGÖL – 1939
İ.Ü.ORMAN FAK. – 1966
BURSA – 14.10.2015

ZİYA ARGIMAK
SİVRİHİSAR – 1937
İ.Ü.ORMAN FAK. – 1961
ANKARA – 08.11.2015

*Sonsuzluğa uğurladığımız üyelerimize
Tanrı'dan rahmet yakınlarına ve
meslek kamuoyumuza başsağlığı
dileriz.*

*Temmuz-Ağustos 2015 sayılı dergimizde, vefat eden üyelerimizden Hayri Uludağ'ın resmi
İsmail Arıcı'nın yanında yer almıştır. Dizgide oluşan bu karışıklık için özür dileriz.*

Fotoğraf: Sıtkı ERAYDIN

TOD - Türkiye Ormancılar Derneği
Tuna Caddesi No:5/8 Kızılay-ANKARA
Tel: 0312.433 84 13 Faks: 433 26 64

www.ormancilarderneği.org

f facebook: Türkiye Ormancılar Derneği

t twitter: ormancilarderne

ÜYELİK AİDATLARI için;

Türkiye Ormancılar Derneği
Ziraat Bankası Yenişehir Şubesi
(Şube Kodu: 471)

IBAN

TR250001000471397751395002
(TL Hesabı)

*Hesaplarımıza yapacağınız üyelik
aidatı ve diğer ödemeleriniz için
Türkiye'nin tüm Ziraat Bankası
şubelerinden kesinlikle herhangi bir
masraf alınmayacaktır.*

*Son Genel Kurulumuzda 2015 yılı
üyelik aidatları yıllık 60 TL olarak
belirlenmiştir. 2015 yılı için 30 TL
ödeyenlerin 30 TL fark yatırması
gerekmektedir.*

